

Löagn en bedröagn

ISBN 978 90 71610 67 7

Eerstn druk, oktober 2008

Tweedn, verbeterden druk, meert 2016

Beeld: *Die Lijner* van Nicolas Dings (2003, in broons, keramiek en hoalt, oet
de kollektie van *Galerie Himmelpforte* in Weenn, foto Ernst Moritz)

Boetnkaant: Gerhard van Dragt

Binnweark: Goaitsen van der Vliet

De Oare útjouwerij (De Aandere oetgeaveriej)

t Sander 36, 7522 AM Eanske, 053 435 9229, www.oare.nl

© 2008 Gerrit Klaassen, Goor

Der mag oet dizze oetgaaf nich wat oavernömn wördn
zonder schriftelik goodevendn vuurof van n oetgeaver.

Gerrit Klaassen

Löagn en bedröagn

Verbaaln en kaanttekstn

De Oare útjouwerij
Eanske 2008

Tusken dreum en doon

In nen anvaank

I. t Means en t eavnbbeeld

Hier geet t oaver nen heerboer - ok beneumd Hearm of Hearm-boer - den alns wat em heurn oet ziene haande vortgliedn zöt. Vaste groond wördt tut los z'aand. Hee steet der bie en kiek der noar, mer is nich bie haand um t spil bie mekaar te boaldn. Noa at e as nen vaar ofstaand doan hef, koomp e as nen oom der bie in en wördt e as n eumke der achterhen doan. Hearm wördt klenner en klenner, geet der oonder gedoeckt en löp met n nös zoowat in t rulle z'aand. Hearm wördt tut Hearmke. Hee, den t doomoals nog vuur t zegn bar, wördt van nen grootn boer, den piel in n eand en greuts geet, tut n eumke zonder spil den nich meer metdoon mag. En at t eenmoal zoo wied is, hef e nich völ meer te koop. Dizze gesjichte löt zeen hoo at t daalgeet. As n spiejeumke sjokst Hearmke an t lestn vort. t Oavndrood, of wat der nog van oaver is, tement.

In nen anvaank was der hilndal niks. t Was der stikkedeuster en hertstikke leug, dat was t der. En de weerld was ne weuste. Heurn en zeen vergungn.

Eerstns mos der lech komn um te könn zeen wat der wördn zeg. En der was lech. n Groot hel lech as der inteagn zol wördn kekn. En op n oavergaank van t daglech noar n deustern kwam der nen tweedoonkern. Wieders kwam der oet t water n umspansel met n zweark, blauw-wit en zwart-gries inklourd. En 's nachtns, at t nich stikkedeuster was mer n hemmel kloar, dan göf t steerntweenkeln en ne glemnde moan. 's Aanderdaagns gung al t water onder n hemmel noar de leagste stie en zoo kon t woarearns dreug wördn. Dat was t laand. En n Heerboer - ok wal Hearm-boer neumd - zag dat t slimmer köand har. Der was nen wölkedag met hen goan. t Wördn oavnd.

t Wördn morn. Met roed, buske en beume, viske, vöggel en beeste kwam der leavn bie j en kwam der iederbot wier nen oavnd en wördn t krek zoo wier morn.

En noa ne kleane acht daag was doar t means. En met at et oasemn har t nen naam. ‘Ada, wel bis doe?’ döa Hearm, en röak en veuln t lief. t Meanske löat Hearm gewördn, mer nich te wied hen. Voort gung t an t nusseln an. Mer al wat Hearm-boer vuurof schöankn har, der kon gen daanknsweerd of. Met dat t means der was, nam t em alns oet haande en brachn t onder eegn beheer. t Was of t Hearm al nich meer heurn. t Means was allenig.

At anleutigen de haalve weerd heurt... döa Hearmboer bie j zich zölvn, en ziene gedaankn stunn n zetken stil. Den Heerboer prakkezeern in de wiedte vuur zich oet. At anleutigen zich dee too hebt eegnd, dan blif der aait nog ne aandere hälft oaver vuur t eavnwicht, zoo schöat t Hearm in t zin. Der zal nen poalboer komn mötn, dat zal der! Een den krek mie j zölvn is.

Doo’t t der van har, dat t means slöap, kwam der nen rossigen keerl oet, en met wördn t meanske vrommes. Ada en Evert hetn de leu. En doo leak de weerd te klean. Met de ene hälft ok de aandere. Doar was joa glad nich met reknd. t Gung Hearm fanoal boetn de begroting. In de hoed was Evert feiliks völs te lui um wat ok mer an te pakn - of t mos n good möalken wean wat hee zich löat smaakn, dan wol e nog wal s nen tootas doon. t Eavnbeeld was meer knech as boer: een van t slag dat net zoo leef t beus bie j t wearkn an höal en bie j t etn oettrök. n Heerom har t zich wis aans vuursteld.

En Evert was nen dreumerd. Ada har de boks an. Hearm-oom har nog stille hopt, hee kon t meanske teumigen duur t luin Evert op n niknakn te beendn. Mer Hearm har better wetn köand: vrolleu as Ada loatt zich genn halster anlegn, doar waart zee zich wal vuur! Doar har Heereumke boetn reknd. Hee dachn met Evert as poalboer niejs wier zegnschop oaver t earfgood te könn kriegn. Dat

har e dach. Doarmet was Hearmke nog völ wieder van t perceel. Hee was t spil kwiet en moch nog bliej wean um op nen goodn zoaterdagnamiddag n belt an te mögn keern. Weark wat n vriejgezeln oald-eumke nog wa too kon wördn dach. De weerld van t Hearmke har zich klennerd. Op de hälft wesseln t efkes van proemtabak.

t Hearm-eumke keak der noar en vun dat t wa good was. t Spiejn den broenn vloks op t zaand woar at t nog wean mos en keern as n richtig spiejumke verdan.

En Ada regeern verdan. Niks gen kommosies, smokweark en flantuutn. Zee was der ene van ‘Allo, doot s wat, iej luin duvel. Der an!’ De zun har zich onnoos an n hemmel dörvn loatn zeen, of zee besteln Evert de graavns oet te meain en an te haarkn. At t s zol wean en doar boavn zoln de sluuzn losgoan, dan mos t laand joa wa laand könn blievn.

Mer at t lech luk al te hoog an n hemmel stun, lag Evert nen langn Engelsn breef te schrievn. Met etnstied mealdn e zich evn, en dan mos e drok wier hen. Verdand met ziene dreumbosshop, woar e bije zoel weer n tweedoonkern heandig met haaln kon. Nee, met wearkn was luin Evert nich met an, dat har e nich oetveundn. Of t mos ’s oavnds wean at aandern de hoed meu van t pokkeln zoln hebn, dan gung vuur Evert t adamn an. Benaamd teagn at de zun ondergung, kon hee der met gewördn. Dan wearkn Evert wal vief kerteer in t uur. Evert kon pik in de mouw hebn at e der nen potjandorie op zetn. Dan was hee nen baas keerl en kon hee de ploog bije n stert hoaldn!

En t spiejumke veuln t ankomn. Der was trek in de loch. Hee guddern. t Begun em te duzeln. Dit moal bedröagn em de zinn nich. t Deustern gung an, mer t weark was nog nich doan.

Hee zag zich dit alns an. Pflutsj. Wier nen vloks. t Zin was der oet. De leste tied har e zich alverdan ploagd met prakkezoasies en stief kiekn in de wiedte. Hee har zich s good beroadn, mer kwam der nich oet, dat döar e nich. Bloots nog kringsselkes woar at e in dachn.

Was dit noe wat e der zich in n anvaank van vuur har steld?
 Spiejeumke wus t al nich meer. t Löap em der duur, leak t wa. Of
 har e zich zölvn vuur n aap?

t Rooie zunlech döa de groond efkes oorachtig liekn. Dit moal
 was t zweark zwarter as dat t ok mer ene keer wes har. En spiej-
 eumke pakn den kroam bieje mekaar en gung t gleempken rood
 lech, of wat der nog van achterhen n koam an n eander keak,
 temeut.

II. Woarvandan helligheid bleend maakt

Dit verbaal veutt vuur n deel op Genesis 4:1-14, woar at t geet um den oaldn stried tusken laandbouw- en shepersvolk.

In westerse ofbeeldingn broekt Kaïn bie t dood doon van Abel mangs nen ezelskinbaknbot as woapn, deviel doar in den groondtekst in t gils nich van neumd wördt. Richters 15:15-17 döt wa van nen ezelskinbaknbot, woarmet Simson de Filistienn oet de tied helpt. Dit hef wat keunstnmakers der too brach um den bot ok woaraans te broekn. Zoo hef, halfwegter den 17dn eeun, ok Rembrandt dit deenke in Kaïn zienn (rechter-) haand teeknd. Der is proat van, dat dizze interpretoasie vort koomp oet t Angelsassies. Den klaank 'cinban' (kinbakn) en de betekenis 'Cain bana' (Kaïn-breursmeurder) zoln dee kaant oet wiesn.

t Eerst as gereedschap oet de zied legn en laterhen as woapn wier opkriegen van den ezelskinbaknbot, is krang an t umsmeedn van zweerdn tut ploogiezers, woar at Jesaja 2:4 en Micha 4:3 van doot.

t Was der um en noabiej te doon. t Means har t wal s doan en met de tied löap t met nen dikn boek. Efkes later kreag t wat jongs. Frech keak t wicht de weerld in. Karin wördn t neumd. En met zag ok t tweede keend t daglech vuur t eerst, liek n nöchter kiesken. Dat was Eabel, eur zuster. De eavnöalderkes wördn joonk bie t mornrood.

Schoonwal ze stöarig anwasn, hadn de wichter de but nog nich slötn. Karin bleaf as öldste op de stie en döa t laand en n hof. Eabel wördn schoapnwicht in t veald en har vrea met t vrieje leavn boetn-of. t Weark kwam eer nich an de but en wat t heudn van de beeste anbetröf, doar har zee gen umkiekn noar. Karin begun t

n haals oet te hangn en veuln zich bij t hoes an t halster doan. Te länger zee op t earf bleaf, te vergrelder zee wördn. t Hoeswicht höal t an de heerdstie nich meer oet. Zee was t ezzeln zat. t Bouwn met den kinbaknbot van t deer as stertploog plög eer. t Was joa butbrekns weark! Karin smeat t der bij daal. n Jungstn zol t pak mer s dreagn. t Wicht trök de stevvel an en striedn risselveerd t veald in.

In t heed kwam t n spiejeumke inteagn. Een van t slag dat n tabak nog koald broekt en woar t der rechtervoort hoast gen meer van gef. En t spiejeumke, ok wal Hearnke neumd, zag t zich s an.

‘Wicht, woarum kiks zoo hellig en woarum bis joa zoo vergreld? Weast toch umzichtig met wa’j vuur hebt. Want a’j good doot bi’j ok good te pas. Doo’j dat nich, dan loert oe de helligheid a rap oaver n zul hen um oe te griepn. En dan bi’j der lillik met an’, zear e.

‘Doar bin ik baas oaver’, döa Karin nieds wierum. Onderwiel keak zee stief en deuster vuur zich oet. Zee har a nen zet zitn breudn.

‘Mer kö’j oezölvn wa baas?’

t Har der van, zee heurn t nich meer. Ze har wat in t zin. t Mos mer s doan wean.

‘Kom wicht, loat oons s wat vertreadn’, döa Karin met eur zuster hen.

Eabel kreanseln zich oet eurn aarm. ‘Loa’w eerst n offer doon. Doe t diene, ik t miene.’

Karin har t der nich zoo op, mer löat zich wa bekuiern. t Kon joa wal s den lestn weuns van eur zuster wean. ‘Dan mer too, mer wa rap wat.’

Eabel zetn der zich voort an. Nen aarmvol dreug hoalt was in ne gauwigheid bij mekaar gadderd. Karin döa mer wat. Eer bleaf nich völ aans oaver as herwes en derwes wat greuntäkke van de buske te ropn. Eabel har op slag n braand der in. n Rook köldern noar boavntn. n Rök was good.

Karin perbeern eur veurken nog s an te beutn. Mewite umseuns. Der kwam bloots wat root noar daalt n dwerreln. t Gleunige hoalt

har gen loch. t Stokkern eankeld de eegne vergreldheid der met op. Karin raakn glad op n biestern. Joa, kölders was zee! Ne houwkoetze was rap veundn: n hoond zol t liedn. Eabel waarn zich en döa nen tred terugoet.

Doar boetn-of in de Weuste was t woar Karin Eabel de oogn oetstök. t Wördn der stikdeuster en Eabel schreeuwn troann en blood. Eur eavnoalder höng t verloop oet.

Niejs wier löap zee Hearmke teagn de hoed. Hee schöat eer an. 'Woar is oew zuster?'

'k Zol t nich wetn, wat kan miej dat eavnwicht jökn, ik hoof op eer gen let te hoaldn.'

'Wat he'j doan?'

'Geet oe dat an?'

'Heur iej oew zuster nich reern?'

'Stek miej niks!'

'Auwaaaw... De oogn stekt miej!' Eabel göln van wiedtn en wreaf dikke helrooie striepn langs de oognbröa. Zee weas woarearns ne bleende kaant oet.

'Gun iej oew zuster t lech in de oogn nich?'

'Zee is der met begunn' weas Karin eur liek wierum.

'Wichter toch! A'j mekaar t angezicht nich meer anzeet, woodöanig wo'j der dan nog met wieder komn? Woodöanig kan de groond wat ofsmietn, a'j der nich wat met doot? Iejleu zölt nog s in t roonde dweln as schungelnde heunde, dat zö'j.'

'Dat wi'k nich' lammenteern Eabel.

'Dat wi'k nog wal s zeen!' döa Karin. 'Ik verinnuweer n godgaanzn pröttel. Wel a'k in de meute kom, doar is t met doan!'

'A'k oe roa', zea Hearm, en keak van eer of. Means-en-gen-cand, dit is der bieje hen. t Geveul is joa kats vort, zoo döa hee vuur zichzölvn. Mer Karin döa niks op em oet en gung wier liek op Eabel of.

Hearm stun der bieje, mer kon nich te völ. Eabel was t zeen benömn. Karin zag gen spier van helligheid en wus van beroad noch berouw. Boetn zinn kreag zee nen frissen ezzelskinbaknbot van de groond,

höw Eabel n kop in en griemken. Eur eavnmeanske völ op strikzied. t Blood struln t langs de dunegge. Met streumn der t leavn met oet en kluurn de eerde doonkerrood. Karin verlöat de onstie en zochn zich n hoeskomn, tut wied in n oavnd. Eabel was oet de tied.

En Hearn? Den kon t al nich meer anzeen. Hee was nich te pas. Al de but döadn em zeer en de griwweln löapn em oaver de grawweln. De temptoasie was em groot genug. t Verstaand stun em stille. Hee zetn zich woarearns an n pad op nen dikn vealdkei, schulkopn en trök zich vosns grieze höare oet n kop. n Schoer kwam op en n hemmel gung an t huuln an. t Was nacht.

Löagn en bedröagn

*Der wie ris in teltsje
fan Evert en fan Jeltsje.
Evert sloech in knyntsje dea
en Jeltsje ferkocht it feltsje.*

t Wördn den oavnd a vrog deuster. Den hilm dag was t nich hemmelkloar wes. De vaar zat te dommeln in n stoel.

As ennigstn zön van Oabramsbaar was e zoo um en noabiej de veertig, doo't e an de vrouw kwam. Met zestig kwam der nog wat jongs. Twee. Doo't dee zich in de dracht al anstöt'n, dach'n zee: at t zoo goan möt, wat steet der dan nog te wocht'n?

'Den öldstn zal t vuur n jungstn onderdoon', wördn der doan en bie j t in de weerld kom'n, har de haand van n jungstn zien breur a bie j de haken. Aait har Joapik den eerstn wil'n wean, mer t was em nich göv'n. Den der noe eenmaal eerder was, zat hilmool oonder nen roewn, rossigen maantel. Op n doer zet'n den öldstn n stoel in de eg, nöm de haken en gung t veald in op jach naar weeld. Zien jungere eavnoalder was gladder um de hoed en zol meer um n heerd bliev'n te klöttern. Doarmet höal e tied oaver um zich t een en aander s röstig oet te klooken.

De vaar moech den öldstn geern liedn. De moor was naar wies met n jungstn.

Doo't op n good maal t nusseljong zich s n lekker möalken in de broadpanne terechte britseln, kwam t vealdjong zoo meu as n oald peerd in t hoes. De mage jökkeln em as n oald testameant.

'Too jong, doot mie j van dat roo leenznsuupken', zear n öldstn. 'Ik bin zoo gammel.' Doo wördn e Joos neumd.

'Dan zö'j mie j t eerstgeboorterecht van de haand doon', was t bescheed.

'Keerl, 'k goa dood van n honger. Wat kan mie j dat rech verrekn? Hier op-an met dat grei.'

‘Zweert doar eerst oewn eed op’, döa den jungstn. En n öldstn lear den eed of en verkofn zoodöanig ziene anspraak. Doo göf Joapik zien breur dee roo leenznbriej met stoet der bie. Hee at en dreunk en gung wier vort.

De vaar was oald wördn en t zeen van de oogn was nich meer wat t west har. Al wat der vuur den oaldn te kiek n was, har e wa zeen. Hee röap de öldste jong en döa: ‘Nen oaldn keerl wett nich hoo lang e nog te leavn hef, mer vuur mij hef t de längste tied wa doerd. Goat t veald in, vangt n stuk weeld en maakt mij dat terechte. Noa t opdeenn, a’k der van getn heb, za’k miene beste krachtn anweandn um oe den zeagn te doon.’

De moor har zich dat al vanachter de gordienn anheurd. Zee röap den jungstn en besteln em twee zamme sikkes te haaln. Doar zol zee n best möalken van goan maakn vuur de vaar.

Joapik gung der op oet en brachn de moor t vlees. Den gladn kreag de klee van zien breur an met n siknvel oaver de aarms en löat vuur nen bleendn as was e zien breur.

Doo brachn e t möalken dat de moor ne terechte har knooid an de vaar. ‘Vaar, hier is oew zön.’

‘Joa, wel bin ie dan?’

Doo zear Joapik: ‘Joos, oewn öldstn zön; den hef doan wa’j van em vröagn. Goat rechtop zitn en ett van t weeldgebroad, dan zö’j de krach kriegn um mij den zeagn te doon.’

Mer de vaar zear tegn de zön: ‘Hoodöanig heb ie dat weeld zoo rap könn veendn, jong?’

Hee döa wierum: ‘t Kwam mij op n weg temeut.’

Doarop zear de vaar: ‘Komt s wat nöager-an, ik wil veuln wel a’j bint.’

Joapik gung bie de vaar stoan. Den beveuln em en zear: ‘Dee stemme is van Joapik, mer de haande bint van Joos.’

Hee kenn Joapik nich wier, umdat ziene haande net zoo roewhöarig waarn as dee van zien breur. Doo pas har e t der noar de jong zienn zeagn te doon, en nog n moal vröag e: ‘Bin ie rech mienn öldstn zön?’

Hee döa wierum: 'Den bin ik.'

Doo zear de vaar: 'Brenge mij t weeldgebroad dan mer hier op-an. Ik wil der van etn van wat de zön terechte hef maakt. Dan za'k de krach kriegen um o den zeagn te doen.'

Joapik deenn t em op en de vaar begun te etn. Doarnea brachn e luk te dreenn. Doo't de jong zien vaar um n haals völ, rök de vaar de loch van de klee en döar em den zeagn. De vaar zear: 'Noe'k de loch van t veald roek, doo'k o den zeagn en weunske o al t geluk in n tuk en t beste met de groond dee't o heurn zal as ik der temet nich meer bin.'

Van doar of-an maakn Joapik dat e vort kwam. En met dat e onnoos verzweundn was, kwam zien breur Joos wierum van de jacht. Hee maakn n fien möalken kloar. Doo't e t binn brachn zear e teagn de vaar: 'Vaar komt in n eand en preuft van t gebroad! Dan zö' de krach kriegen um mij den zeagn te doen.'

De vaar vrög: 'Wel bin ie?'

Hee döa: 'Oewn zön den t eerst joonk is wördn.'

De vaar verschruck zich lam en röap: 'Mer wel was dat dan den t aandere weeld hef brach? Vlak vuur as ie der in kwamn, he'k der van getn en n zeagn gövn.'

Doo't Joos dat van de vaar gewaar wördn, begun e t an te goan, te bekn en te beern en half schreeuwnd half huulnd vlokn e: 'Vaar, non bir ik o toch, doot mij astebleef den zeagn!'

'Noe bi' mij joa toch te völe an t zin. Den he'k em doan en den zal e hoaldn ok.'

'Astebleef, vaar! Met oew goodveendn.'

'Astertoo, jong. Oew breur was o - met mij der bie - te leep of. Met den zeagn is e as nen lögnbreur op zich an wes.'

Doo döa Joos: 'Met rech dat e Joapik het! Hee hef joa nen pik op mij. Tut twee moal an too hef e mij bie de haken had. Eerstns duur mij t geboorterecht oet n tuk te jaagn en doarnea t geluk.' En met zetn e de vaar der op-an den zeagn, den em was ofniffeld, ok an em te doen.

Mer de vaar döa teagn zienn öldstn: 'Oew breur hef t al noe

eenmoal kreg'n, dat kö'w nich wier aansum drea'n. Wat zo'k noe nog vuur oe mötn doon, jong?'

'Was dat dan den ennigst'n zeagn, vaar? Doot der miej ok van met! t Geluk en de groond koomp joa toch nich al an één too?!'

De vaar zear: 't Ennigste wa'j nog doon könt, is wied vort te trekn um n niejd bestoan an te vang'n.'

'Ik heur t a wa. Ik kom der nich wieder met at nen bleendn oonder zegnschop steet van nen lamn.'

Joos veuln zich in n stek loatn duur de vaar en was naar vergreld op zien jongere breur en zear vuur zichzölvn: 't Zal nich lang meer doern eer't den oaldn oet de tied koomp. En dan geet den kleann der an.'

De moor kreg der earg van wat den öldstn der met vuur har, en vertöl n jungstn, den zich verdoekt har, wat zien breur met em in t zin har. 'Zoargt da'j vortkomt en blijft em nen zetlaank oet de vinger. At ziene helligheid oaver is, za'k wel steurn um oe op te haaln. Reknt der wal roem op. Woarum zo'k oe albear op een dag kwiet mötn wördn?'

Joos har a wa duur dat de moor der meer van wus en zienn bedreger de haande boavn n kop höal. Den har de pöale trökn en em de hagn loatn zeen.

Dèn?! Den hoof um miej nich wierum te komn, döar e vuur zichzölvn.

En de vaar, den har den nach nich te best sloapn.

Vuur niks oaver n Styx

At leu eerdaagns oet de tied kwamn, gungn ze met hölþ van den god Hermes op n Hades, t schemnriek op-an. Doarvuur mosn ze eerst de rivier n Styx oaverhen wördn brach duur den gramstöarigen en strabaantn veerkeerl Charon. De meeste leu waarn zoo bang as de dood um den oavergaank te maakn. Den at stöarvn was, kreag van de leavntige leu nen stuver met oonder de tong. Charon mos van t veergeald ofdrach doon an Aeacus, zienn sjef, den oaver alle tolceantn gung.

Eens op n moal was der een den döa n veerkeerl bieþ n bok. Dat was Menippus, nen cynicus. Den klassiekn schriever Loukianós (Lucianus van Samosata) schreaf ziene *Nekrikoí diálogoi* in n soort Atties, zeit mer t oald-Grieks van Athene. In rech plat zo'j dee doodnpröat ok wa de *Stoetnmöalkeskuieriej* van Loeks Jans neumn könn. En a'w noe toch met naams en toonaams doot: Hermes wördt hier tut Hearms verneumd, Menippus wördt tut Mans den Törk en Charon tut Gait van t Veer. In een van ziene dialoogn leg den schrieverd ziene aktaantn zoo um en noabiej dizze weurde in n moond:

- Doot mieþ den stuver vuur t oaverzetn, ieþ vervleuktn keerl.
- Heuw, heandige dinge. Dat geböl en gebleer van oe döt mieþ zeer an de oorn.
- 'k Heb oe oaverzet en noe rap betaaln, zeg ik oe!
- Kö'j begriepn! Van ne kale hen kö'j gin veern plukn.
- Wat mean ieþ? De leu doot mieþ aait nen stuver!
- Wat aanderleu doot, is mieþ kaartjen eengaal.
- Ter duvel, 'k zal oe wöargeln a'j nich betaalt, ieþ miezn hoond.
- Dan houw ik oe n kop in met nen eekn.
- Deank ieþ da'j den hiln oavergaank vuur niks kriegn könt!
- Vuur t ofrekn mö'j bieþ Hearms wean. Den hef mieþ hier ok ofleaverd.

Dan ineenn smit Hearms der tusken: - Mien god, a'k ok nog s vuur alle dooin betaaln möt, kan t joa gils nich meer oet!

- Wus iej dan nich da'j ceantn vuur den oavertocht met mosn brengn?

- Bo wisse wa, mer ik har ginn neagel um t gat te krabn. En wat zol t? Ha'k doarum nich oet de tied mögn komn?

- Wil iej dan den ennigstn wean den doar geet te bloazn dat e vuur niks oaver n Styx hen is kömn?

- Vuur niks zo'k zoo nog nich zegn wiln, 'k heb oe nog hölpn t water oet dee schuut te schepn. Aans wa'w der joa gils nich kömn. Van de oaverstekkers wa'k n ennigstn den nog nen tootas döa en nich zat te karmejakn en te bleern.

- Dat hef met t veergeald ammoal nich van doon. Iej zölt betaaln, dat zö'j.

- Brengt miej dan mer wierum.

- Joa, joa. Makkelik kuiern. Met dat ik op n duvel krieg van mienn baas.

- Hoal der dan ok s oaver op.

- Loa miej s zeen wat a'j doar in den buul hebt.

- Stokboonn en wat ze oe al nog meer an offerpröttel toostopt, as de grote reize angeet.

- Hearms, woarvandan heb iej den cyniesn hoond hier hen brach? Den blif mer nöaln en dramn. En alverdan dat saantern met de aandere leu in de boot! Dewiel dee an t jeremiëern an waarn, zat hee al dee tied mer te zingn en te griemken.

Hearms döt wierum: - Mer Gait, wet iej dan nich wel a'j oaver hebt zet? Den grötstn losloper den zich nich haaltern löt. Nearn s woar at hee zich naar um maakt, da's Mans den Törk.

- Waart oe... a'k oe nog s n moal in de vinger krieg!

- As joa, as. As n hemmel vaalt brekt alle boonnstök. n Aander moal zal t nich gev'n.

n Proemnsteen

Loeker Loeks löp op t maark en zöt doar n kröamke met dikke eierproemn. Dee kiekt em lekker an. Hee vrög n koopman um ne proem, mer den wil eerst geald zeen. Mer Loeks, in de wiedte nog familie van t Leugenmos, döt der van, t wast em nich op n rug. Dat steet n greuntinkeerl niks an en met begeent e van de proem te spiejn. De leu blijft al stoan en kiekn.

‘Ik goa mij oe doar nich zoo mer ne proem vuur niknak doen’, röp den koopman, ‘da’s joa t zölfde as eier met höake.’

‘Mer iej hebt der aans genog van, doar kö’j joa zat met too’, döt de Loeker jong wierum.

De leu der um too goat der zich teagn-an bemeuin. n Eenn meant dat den fruitkremer nich kwaakn möt en wal n eierpruumke misn kan, n aandern veendt Loeks mer wat frech en dat e nen voeln bek hef.

Ineenn koomp doar n meanske op n koopman of. Zee döt em wat geald en gif de jong ne proem.

Den daankt t meanske en döt: ‘Zölf he’k aans nen mooin proemnboom. A’j evn tied hebt dan kaan’k der oe wa luk van met doen.’

‘As iej zölvn nen boom met proemn hebt, woarum wo’j der hier dan eentjen vuur niks hebn?’ vrög een van de umstaanders.

‘Den boom möt nog anwasn ’ döt Loeks. ‘Möt...’ zeg e nog s n moal wier en met ett e de proem lekker op.

‘Stelt oe s vuur’, smapket e onvervreurn, ‘da’k den proemnsteen op stik en stie loat dreugn en in de groond stop.’

Ze kiekt em met nös en bek an. t Doert mer evn of ziene verbeelding krig t heurn en zeen van de leu vuur waar met.

‘Noe mö’k water hebn’, zeg e.

De leu lacht. Mer n jeunken, nog zunn potaap, koomp met nen voln spruts anzetn. t Water wördt oetspreuid oaver de frisse groond.

‘Loat dee pit noe mer kienn’, döt Loeks.

t Is mer evn of den proemnstee bärst oet. t Oetleupsel brult de
 groond oet. Der koomp a rap n twiegken an. t Twiegke wördt n
 täkken en t täkken wördt n stämmeke. As t stämmeke nen
 heandigen stam is wördn en der blaar an zit, komt ok de eerste
 bleuisels. Evn later is den stam zoo dik, dat t beumken nen hean-
 digen vruchtboom is. En t haank der drong van riepe vruchtn.
 Loeks plok n deel eierproemn en döt ze de leu. n Eerstn an t
 meanske. Ok n koopman rekt e der een an, mer den wil niks van
 em annemn. De aandere leu hoof e geels nich te neugn, dee loat
 zich dee zaligheedn best smaakn.

Oonder dee bedrievn is Loeker Loeks em vortpist. De leu stoat
 der nog verwördn bie, met oogn as zukke schöttelkes en toetnde
 oorn. Wat hebt de oogn nóg nich vol en wriefft zich t proemnsap
 van de kinnebakn.

n Fruitkeerl wrif zich de oogn oet, kik um zich too en zöt dat de
 eierproemn oet zien kröamke glad vort bint.

Wiederop löp n jeunken met nen watergeter langs de weg te slepn.

Groov van ne haark

Nen sleevn was e en slim vernauwd de leste tied. De ofgelopen daag har t em völ meuite kost ne koel van 'n voot of wat deep oet te greavn. t Begin van wat nen viever mos wördn har zoodoanig nen anvaank nömn. Eerstns was e mer s steal de deepthe in goan. Noe mos e zien gepolder van de vergangen daag bekoopn met nen stievn pokkel. Hee kon nich te völ meer. Höng oaver de haark te hoostn in n hof.

Un ambörstig rocheln en piepn was alns wat e, van achterhen de zaandbultn vort, oet kon brengn. De vöggel höaldn zich mearkboar stille. n Börstbot van zien öargel gung slagmoals op en daal en t hert boonsken em boavn in n hals.

At t nog länger anhöld, smiet ik t der bieje daal, döar e bieje zichzölvn. t Was dat e den steln van t gereedschap nich misn kon bieje t schoarn van zien dunne lief, aans har dee haark a lang in n hook leagn. t Vasthoaldn van dee haark was t ennegste wat em nog te doen stun. Stönnd en stennd höal e eenkennig n hoaltn stel vast, veuln zich as was e zölvn van hoalt. Kon wean wa van iezer. Hee wás ne haark.

As nen hoaltn kloas stun e doar met de vinger stram in t gelid. n Zweet löap em oaver n hoaltn rug. Gin kraaknde knene meer in de bokse, ginne bokse meer an t gat, de been veuln e nich meer en de aarms, as beume zoo zwoar, harn zich vereend met t hoalt.

De blauw-witte vinger kräbbern as kämme t zaand in liekrechte baann. Völ meer kreag e nich van de iezerne taande. Hoo länger hoo wieder höng e vuuroaver noar de grond. Den kromn steln was nich wat met te doen.

Nöager en nöager kröap en krabn e op n raand van de koele op-an. Ineenn zakn de grond der oonderhen vort. t Wördn stikke-deuster. De zwarte eerde har de haark met t weark veerdig maakt.

Amparte verhaaln

Ambtenaarn in n hasj

Vandaag geet oonzn speciaal kraantnschriever der op oet noar koffiesjop t Heukske in Eanske. Hee zal doar n oetbater Harrie van de Bönne s oetheurn oaver de toeskeriej in softdrugs.

- Goodndag. Scholtn, van de kraant.
- A, doar zö'j ne hebn. Hangt oewn jas vort en goat met, dan goa'w bie t raam zitn.
- Mer uh, de plietsie...
- *No problem*, dee komt hier slagmoals. En wiej hoaltdt oons an de sloetingstiedn: zeuvn daag in de wek los van twaalvn tut twaalvn. Dus iej könt hier röstig zitn goan.
- Loa'w mer doon dan. Kaan'k ok better zeen wa'k op möt schrievn.
- Wol iej der ok een broekn? Rundken van de zaak. 'k Heb aans ok wa n piepke, of wo'j van n tap? Ha, haa! Dan mö'w evn wiederop want alkohol ma'k nich scheankn.
- Daanknsweerd, doot miej aans mer koffie.
- Tsss... Of mean iej dat doar nich wat in zit? Loat oe niks wiesmaakn. Joa, iej hebt wal s leu dee deankt dat ze hier allenig mer n tröanke koffie broekn könt. Dan mö'k ze nog wal s dudelik maakn dat koffie hier n grötstn umzet nich hef.
- Mer ik kan miej nich indeankn dat hier vrouwleu van in de vieftig komt, met bleumkesjurkn an en ne bosschopntaske oonder n aarm, um wat te broekn.
- Beteun. Dee goat aans ok nich zoo vaak noar n disko, duch miej. Mer der kump hier wal aait nen keerl van in de zestig met zienn zön um un bloowtjen te smookn. En da's wisse gen oetzundering. Feilik komt hier alle soortn en moatn: Jan Boezeroen, juppies, hoesvrouwleu. Ik har lest zölvns nen geestelikn, den moch em aans ok wal geern. Umdewiel komt hier perfesters van de UT, dokters en stadhoesleu. 'Evn biejkompn van al den stress' zeit ze dan. Dee lestn bint vuur t Heukske de bestn wat de klaandizie angeet.

- Stadhoesleu, stress?
- Dee perbeert em vuur te blievn, doarum he'k ze hier ok alle daag oaver n zul. He'k goo konnekties met.
- En leu van ginne kaant n poal?
- Hälfte van de hälfte.
- As ik noe n stufke wil, wat he'j dan zoo al?
- Dan he'j doar Thai Wiet, Rooin Libanon en Maroc, best spul aans, broek ik zölf ok. Der kump iederbot wat niejs bie. Mer wiej hebt ok wal spul van hier, Super Skunk, da's Nederwiet.
- Wat döt den?
- Elf geuldn t gram, doar kö'j der dan zun vief dikn oet dreain. Den verkoop ik in dizze zäkskes veur n geeltjen.
- En n bestn?
- Maroc Super Tetuaan, da's de sjampanje oonder n stuf. Den verkoopt wiej 17½ geuldn t gram.
- A'j der noe een broekt, wat döt dat dan met oe?
- Van nen fleenkn joint kö'j wal 2½ uur stoond wean, dan bi'j lekker *relaxed*.
- En bie meer?
- Te völ is nooit good, mer a'j toch zat bint, dan kö'j nog better stoond wean as droonknd. Op zoaterdagavond kump hier wal s joonkvolk wat eerst n paar kloare joints broekt en der dan nog n paar metnemt. En dan goat ze noar n disko hen um zich n fleenkn stuk in n kraagn te zoepn, dat ze m mooi hebt stoan. En dan he'j t der lillik met an.
- Wat mean iej?
- At n haann van De Wonne vroom in n morn krait, bint der n deel hertstikke stroonknd.
- Stroonknd?
- Stroonknd joa, stoond en droonknd. Bint ze nich allenig dik, mer hebt dee pakheupe der ok nog den heeln tied joints bie zitn te rookn. Ik gef ze nich geern de kost dee zoo onwies zoekt en broekt dat ze doarnoa steal hen stoat. Zat is eer nog nich genog. Mer wel zal doar wat van zegn hē, zaakn bint zaakn. De kafeehoalders möt n kin ok an t daansn hoaldn, wiejleu aans krek zoo.

- Zoo slim he'j t toch nich, duch miej.
- Heur iej miej klaagn?
- Dus nen klaantn kan bieje oe ok nen kloarn wietjoint koopn?
- Vuur twee knaakn dreai ik n half gram in n sjekjen. Doar he'k der meestntieds wal n paar van op vuurroad. Da's gauw verdeend.
- Wat verkoop iej noe meer, hierlaandsn of aandern hasj?
- n Boetnlaandsn döt zun vieftig perceant van n umzet.
- En bint dat dan al legale drugs?
- Was dat mer woar! Nee, t gebroek van hasj mag feilik nich, net as n import. Mer bieje softdrugs weelt ze nog wal s wat duur de vinger zeen. Mangs pakt ze ne partij op um te loatn zeen dat der wa wat an doan wördt, mer t meeste loat ze wal hen goan. Gedoogbeleid neumt ze dat.
- En hoo kom iej dan an dat boetnlaandse spul? t Lik miej dat doar meer risiko's an vast zit.
- Doar is de pries dan ok noar.
- Via vukke kanaaln...
- Joa, da's noe vuur oe ne vroag.
- Dat krieg ik dus nich te heurn.
- Ach wat za'k zegn: nich met naams en toonaams.
- Hoo geet dat dan in zien weark?
- Doar he'k t miene wal van ezegd, duch miej. Mer noe s wat aans: heb iej oonze nije pizzascottertjes a zeen? Doar wördt ok spul met bracht duur koeriers, meestntieds bint dat schoolveante of van zukke studeantn. Dat geet der best schier an too. En leu dee't der nich met an bint um noar zukke geleagnheedn as t Heukske hen te goan, kö'w t spul zoo an hoes bezoargn. Tien gram Afghaan of Kashmir, *big deal*, t kump der zoo an met n pizzascoter. Aans ok naar makkelijk vuur leu dee slim in de pöale bint of an n rolstool vast zitt en nich hierhen komn könt. Gedeenstag op moat, neum wiej dat.
- Hoo zit dat met de anleaving, der is proat van dat t spul duur de onderweerd...
- Boo nee jo, almoal kwazeriej! t Is meestns van dat joonkvolk dat nen stuver wil tooverdeenn. Der bint der bieje dee op n zolderkeamerke met van dee greuilaampn eerst...

- Greuilaampn? Gleuilaampn zö'j meann.
- Nee, greuilaampn. Dee geft krek zoovöl lech as de vuurjoarszun en doar wil t grei naar best bie'j wasn. Mer uh... woar wa'k ok a wier blevn? Oo ja, dat joonkvolk dat der nen moo'in stuver met tooverdeent. Der bint der wat dee eerste klas Northern Light verbouwt en doar ne mooie vakaansie an oaverhoaldt.
- Joa joa, dat zal wa. Studeantn hebt rechtervoort wa wat aans te doen.
- Dat zo'k mer nich te har zegn. Met dee beurz'n is t aans gen vetpot meer, t geet der krap bie'j hen, a'j eer leuvn mait.
- En widders?
- Der bint ok ambtenaarn dee in de baas zien tied ere weentersport verdeent met t verbouwn van hennep.
- In de baas zien tied?
- Joa, dan zeit ze dat ze last hebt van n *sick building syndrome* - of hoo dat ok hetn mag - en dat der meer greun op kantoor komn möt. De baas maakt t nich oet wat vuur greun der kump, as t verzuum mer meender wördt.
- En broekt dee ambtenaarn dan zölf ok?
- Wisse, wat dach ie'j. Seend der meer greun bie'j eer op kantoor is en zee der mangs wat van nemt, is de produktie al mer toonömn.
- Van t weark of van n hasj?
- n Knief snid van beare kaantn, ha, haa, wat wi'j nog meer!
- En noe mer hopn dat de oaverheed rap oavergeet tut t legaal maakn?
- Dat har a lange mötn gebuurn. t Löp met dat dieeln kats oet de klauwn. Der goat steeds meer dieelers in wonwiekn zitn, huurt doar n riejkeshoes, zett der een op en leavert alle soortn pröttel wat ze mer slietn könt, tut en met an dee harddrugs an too. De plietsie löp hier zoowat alle daag in, mer an den pröttel könt ze hoast niks an doen.
- En dee ambtenaarn kriejt dee der gen last met?
- Zoolaank at dee eer weark mer doot...
- Lik mie'j nich klook, wearkn oonder n invloed.
- Ach man, hoovölle koffie dreenkt dee wa nich. Met sleute tegelijk.

En dan zol zon stiksken nich könn? Proat der mij oaverhen. Doar-biej wördt t kreetief deankn ok nog s n moal an-ebett. Wördt ze umsgelieks nich slechter an.

- Mer t is aans nog nich wettelik goodkuurd.

- t Is wiet hè, zoo slim is dat nich.

- An t lestn, vuk soort stadhoesleu broekt t meeste van dat grei?

- Iej möt wetn, t is kunnigheed hè, zee bint n hil deel van miene klaandiezie dee slagmoals komt. Doar proat wiejleu nich te völ oaver.

- Dat was t dan wal zun luk wa'k wetn wol.

- Mooi, 'k leuf dat doar net n paar vaste klantns an komt, dee mö'k evn wier vorthelpn. Iej redt oe joa wieders wa. Doot heandig-an en maakt der mer n mooi stukken van.

Scholtn dreent n lestn strup der oet, koomp in de been, trek zich n jas an en zet n kraagn op. As hee de zaak oet löp, kik e nog eenmoal oaver n scholder en met heurt e nog hoo at een van de deenders met de blauwe pet tegn Harrie zeg: 'He'j nog n zäkske Skunk?'

Theussink vertealt

Eertieds har e aait op t fietske roond mötn. Mer noe kon hee anmaakn, benaamd boetn-of. Van zienn baas har e nen langn leern jas kregn en nen tweedehaandsn brommerd: zun een den a'j eerst nog nen eand drukn mött, vuur at e pröttelnd en stootnd gangs koomp. t Is nen oaldn knalpot, den Sparta, met de zitting vlak achter den hoogn tenk. De veante neumt em vúúr t anpakn nen boekschoever en dan nen klootnstoter. n Meteropnemmer veurt der alle Tubbiger kearkdöarpe met langs en hef der oaveral bekieks met. De taske, n pot met leern flapn en n soort racebril maakt ziene oetrösting kompleet. Met mekaar ne impoante gedöante. Eens in de dree moand brech Theussink de leu de kwitaansie en haalt biejeer de koffie en de biejdreage an t hoes op. At hee t leste der oet dreunkn hef, n meterstaand opnöm'n en t geald buurd, geet e op n duurngaank an. Evn döt e oe tooliekn dat e doar nog steet te dremmeln op n dorpel. Dan dreait e zich um en geet op n kuierstool den em duur de aandern a stilhopnd temeut schöavn is.

Kortnsdaags mos ik hilmoal achterin t Langnven wean, t was a oardig op de Broenehaar op-an. Doo gung mij n brommerd stoon. In n anvaank wus ik gils nich wat em scheln. Doo vröag ik an n eerstn boer den ik tegnkam: 'Kö'j evn helpn drukn?' Den boer löat t luk laank loopn en zear op zien Vens: 'Joa, dat kaan'k wa, mer t spiet mij naar vuur oe, ik heb noe gen tied.'

Ik wördn vergreld. Seend n oorlog har de weerld hier aait nog den zölfdn gaank had en dan zoln ze rechtervoort gen tied meer hebn? Mij duchn da'j dee jachterigheid vandaag-n-dag allenig mer in de stad hadn, t schelt der nog an dat ze hier rapper bint goan proatn, döa'k vuur mijzölf. Mer al dat mostern moch mij nich baatn. Den boer was a wier vort en ik stun der nog te stenn, allenig en elleandig.

Loa'w der eerst mer s een dreain, bedachn ik mij, en pakn n

sjektoetn. Doo'k der een op har stökn mos ik deankn an wa'k eerder den dag an ginne kaant Geester met har maakt.

Luuskes Mies har de leste daag der al mer op reknd, dat n meter-opnemmer komn zol. Ere meterkast was in de sloapkamer en dee mos der schier oetzeen as hee kwam. Mer hee kwam mer nich. Op n good moal was Mies zoo drok met aander poetsweark, dat der van t kameropruumn nog niks terecht was kömn: t ber lag der nog hilmoal verruderd bij. Onverdachts har n meteropnemmer doar in n duurngaank stoan.

'Dat zö'j noe aait hebn,' har Mies doan, 'de hele wek he'k t ber opmaakt en dan kom iej nich en noe a'j der bint he'k t nich kloar.' Theussink har allenig mer voel licht, 'Joa, joa' zegd, was duurloopen noar de kast, har de meterstaandn opnöm'n en was wier hen goan. Achterof, doo hee a wier boetn stun um n brommerd an te trapn, was Mies pas n lecht opgoan. Zee was em nog met n rapkloomp noa kömn um em oet de deuke te doon dat t zoo nich meand was, mer Theussink döa of e niks heurn. Dee kaans wol hee eer direkts nich meer gevn. Hee was a wier vort.

Nög ha'k n lächken um n moond. Ik smeat n peuk in n graavn, gung niejs wier op n brommerd zitn en met bedachn ik miej dat den nog steeds nich wol. Loa'w s kiekn wat em schelt. Ik hop toch nich dat... Ik haaln n dop van n tenk en keak der in. Potdorie, de benziene! Doo mos ik allenig dat zwoare kreng schoevn, den heeln langn zaanddiek of.

Wiederop har n meanske miej a lang zeen knooin en doo'k bij eer achter t hoes was, teunn zee luk kompaksie. Krek den boer löat zee de weurde nog a laank loopn: 'Wat zee ik Theussink, he'j n brommerd kapoot?'

'Noa, kapot nich, mer ik zit zonder benziene', döa'k wierum.

'Oo, dan is t mer good da'j der verstaand van hebt, want ik was der wa met verdan jag..'

Theussink koomp in de been en stevvelt niejs wier op n duurngaank

too. Dit moal döt e n bril vuur, zet n pot op, beendt de reemkes an en smit de taske opzied oaver n scholder. Zonder um te kiek'n strid e dit moal kraankiel oaver n dorpel: 'No leu, tut n aander moal.' Hee schöf zienn Sparta an, spreenk der op en veurt der in de wiedte met vort.

Mooi metnöm

t Was n nat zommer dat joar. Zoo völle was der an water a völn. Nichterum har Henk van der Aa, tusken de bujn duur, met hölp van zienn nōastn noaber Geert Velthof nog kaans zeen hoast t hele oporit te stroatn. t Blasse zunnেকে kon t nich verhelpt, dat de loch wier net zoo gries en doonker kluurn as de steenn dee't legd wördn. Tegn n eand van t stroatn kwamn ze der zun veertig te kort. t Weer zol's aanderdaags nog slimmer wördn. t Kon de komnde tied wa s niks as reagn gevn.

Wieders zat t ok nich met. Met dee gespreide vakaansies van de bouwvak was de Pannenloods, t plaatselike bouwmaterialbedrief van de Elsbakker, nog n paar wek dicht.

Doar kö'w nich op wochtn, dachtn Henk. Gin nood. Hee har zeen dat de stroatnkeerls van de proveensie wiederop nog ne angebrökn tas met kleenkerds in de zölfde kluur stoan hadn loatn. 'Dee zölt der vast niks van vernemn as wiej der doar n stuk of wat van of haalt', zear e tegn zienn hölp.

'Zo' dat wal doon?' vröag den.

'Woarum nich. De proveensie döt hier de komnde tied toch nich wat.'

'Mer temet zeet ze, dat wiej doar steender in de krujkoar doot en dan hef t zich zoo roondverteald.'

'Ach, dat zal zoo hoog nich loopn.' Henk van der Aa was der wal geröst op. 't Is nije moan. Vanoavnd noa t hoonderopvleegn haal wiej ze. n Klean getal op zunne hele tas, dat zöt joa gen means.'

Geert Velthof har t der nich zoo op, mer hee wol zienn eerstn noaber ok nich ofvaln.

's Oavnds in n eerstn deustern gungn ze der met zien beadn op of. Van der Aa har de koar metnöm, Velthof zol an n diek op n oetkiek stoan. Dat gung dan an.

Doo Henk t good en wal an t pakn har - hee hoovn der nog mer n paar op te laadn - röap zienn moat met ofgeknepn stem: 'Plietsies, maak da'j vort komt!' De keerl zetn t voort op n loopn.

Henk kon zoo rap nich oet de veut komn met dee koar vol kleenkers. Wat mos e der met an? Risselveerd bleaf e stoan en begun de steenn een vuur een wier op n öpper te pakn. n Zetken later heurn e der een zich n hals schraapn. Hee dreain zich um en keak twee ageantn in de oogn.

Henk wochtn t nich of. 'Ok g'noavnd met mekaar.'

t Doern evn vuur at der bescheed kwam.

'Zoo, meneer... Wat hadn wiej op dit uur van n dag nog in t zin?'

'Och', woagn hee vuur n nös vort, 'ik wol t luk glad maakn um t hoes en ik har nog wat steenn oaver. Dee leadn mij lillik in de weg. Ik har zeen dat de proveensie hier nen heeln stapel har lign en doo dachn ik, dizze könt der ok nog wa bie.'

De beade deenders hadn zienn teks s anheurd en smeaten n eugken op de koar. Ze keakn nen oognslag as goo verstoanders noar mekaar en dan eargdeanknd noar n verdachtn. Wat mosn ze hier noe met? 'Doar zöt joa geneen wat van', perbeern Henk ok nog, 'en um mij hoof der ok gen een wat van te wetn. Nums hef der schaa bie en mèt bin ik van den pröttel of.'

't Bint aans wa de zölfde stene.'

'Doarum ok!'

n Strabaantstn van de beade petn döa gewichtig: 'Tej könt van alns wa kwiet wiln, mer dat geet zoo mer nich.'

Henk begun der hoast schik an te kriegen en gung onvervreurn verdan. 'Zun paar van dee steenn bie al dee aandern... Maakt dat wat oet dan?'

Den eenn ageant gung groot vuur em stoan, weas met gestrektn aarm noar de kleenkers en kommedeern: 'Niks van an. Metnemn den pröttel. Met ál wa'j der bie op hebt zet!'

Met at 's andersmorns vroom de eerste dröppel op de stroat völn, hadn Van der Aa en Velthof de steenn der in lign. 'Kan t vust mooi beginn met inwasken'.

Guck mal Heinrich

Dit vertelsel spölt zich of achter n Kommiezndiek, woarearns tusken Lattrop en Freansweagn an n raand van n Beantmer bos, doo't de kommiezn doar nog wal s löapn te patroeliëern. Dat was nog vuur 1992 doo't de greanzn los gungn vuur t persoonn- en haandelsverkeer. Mer dat kwam doar toch a nich zoo völ.

De kommiezn hebt t der zoowat op zitn. Ze mött n lestin roondgaank van de wek nog doon, evn um en noabiej n diek kiekn en dan konn zee op t hoes an. Zoaterdag en zundag waarn zee vriej. Biejnoa op n eand stöt Gait van n Tol zienn moat Jan van Hamans an en hakkelt: 'N... n... noe m... mö'j d... doar s kie... kiekn!' De beade keerls doot van n schrik nen tred terugoet. Dan stoat ze as verneageld an de groond en trekt ze liekbleek of.

'Doar haank der een. An... an n boom!' Kats veraltereerd blijft ze der nen zet noar stoan te kiekn. t Hert boonsket eer in n haals. Wat noe te doon?

Noa n paar minuutn hef Gait zich zun luk wierveundn en wördt onmeundig hellig: 'Verdulleme nog an too! Noe he'j t mooi gangs, wel wet wat oons temet al nog te wochtn steet: verslaagn maakn, de plietsie en de liekwaag beln, rapportn schrievn en nog den hilm administratievn kroam meer. Doar goat oonze vrieje dage! Wa'w den keerl mer nich tegn de hoed eloopn...'

'Mer wocht s evn...' Hamans Jan beröstigt zienn moat zoo good as t geet. Hee hef zich n toostaand nog s bekekn en koomp op n duvels good idee. 'We'j wa'w doot? As wiej den keerl noe s n paar beume wieder hangt?'

Dat vaalt Gait zoo koald op n pokkel, dat e der niejs gen woord meer oet kriegn kan.

Jan geet wieder: 'Loat de Pruus der zich met redn, dan bin wiej mooi van al dee plichtplegingn of. En veur den keerl maakt t joa nich oet. Den krig der t leavn toch nich met wierum.'

Zoo ezegd, zoo edoan.

Toch veult de kommiezn zich nich hilmoal geröst op wat ze hebt flikt en blijft mer te tukkern bie j n boom. t Lig de keerls zwoar in de maag. Konn ze dit zoo wal doon? En vuur at ze beslötn bint n doodn toch mer wier terug te hangn, heurt ze doar wat in n bos.

‘Wocht s eavn’ flustert Gait niejs op-eschrikt, ‘bint doar leu?’

Jan trekt zienn moat an n aarm en n meter of tien wiederop verdoekt ze zich tusken de buske.

Van de aandere kaant komt twee van eer’ Duutse vakbreurs. Op eenmoal stoat dee stil, woarop n eenn n aander anstöt en zeg: ‘Aber Heinrich, guck mal! Dort hängt er wieder...’

Ik vertel oe dizze anekdoot mer wieder zooas t mij ok vertöln is, en leegn wi’k der nich um! Woarum zo’k ok, een van de aktaantn hef t mij vuur n paar joar zölf zoo oet de deuke doan.

Hacker

- Kortns mos der in Almloo nen *hacker* bie j n rechter vuur t hekke verschienn.
- Wat vertel iej miej noe?
- Kortns...
- Joa, dat he'k wal heurd. Mer wat mos Hekket bie j de rechtbaank doon?
- Ik zear dat der nen *hackerrr*, met ne r van rroewmoos, an-eklaagd wördn. Dát he'k ezegd.
- Den Hekker, wel is dat dan?
- Iej könt better vroagn wát dat is in plaats van wèl...
- Good, good. Ik begin wa wier van vuurtn of an. Wát is nen hekker?
- Hè, hè! Ha'j t ok zoo wied? t Hef wal dree kortn en dree langn mötn doern... Mer wiej zint woar a'w wean möt.
- Keerl-en-gen-ean, maak s wat an. Wèl is... ik wol zegn... vertaal miej noe s wát nen hekker is.
- Na good, mö'j lustern. Nen *hacker* is t niejste slag krimmineel. t Is nen duvelstoojager van n digitaal snelweg.
- Snelweg? Jaagn den dan zoo har?
- Den *hacker* har zölvns de wetmakers joarn te glad of west.
- Mer aans noe nich. Ze hebt em toch mer mooi vuur t hekke kregn. Nee, den hef völs te har jag en doo hebt ze m doarbiej trappeerd, wat ik oe kolveer.
- Joa dat möt hoast wa, aans hoovn e ok nich vuur t gerecht in Almloo te verschienn. Mer t is nen krimmineel van t niejste soort umdat e...
- Bo wisse, dat e van t niejste soort is zal ok wa, aans ha'k der wal eerder van heurd.
- Weas noe s evn stil. Wo'j noe nog wetn wat hee bie j de hagn hef had of nich?
- A'j t nich vuur oe könt hoaldn, ma'j t um miej geröst zegn, heur.

- Hoo he'k t noe! Wi'j nog wetn wat nen *backer* is of nich? Dan kö'w better woaraans oaver kuiern...
- Nee, nee, t is a good. Gekheed... Goat mer verdan.
- Nen *backer* is nen keerl, t kan aans ok wa n vrommes wean, den brek in bie'j...
- Joa, dat neum wie'j inbrekkers en da's aans a n knap oald vak.
- Loat mie'j noe s oetproatn!
- ...
- ... den brek in bie'j aanderleu kompjoeters. Den pleg hoessvreade-brök umdat e onwettig elektronies zit te gloepn in systeemn en programma's van wel aans.
- Met aandere weur: hoessvreadebrök duur t stopkontak!
- Joa, joa. Krek zoo.
- Meer zunn achterbaksn, niejsgierigen kompjoeterkraker...
- Zoo zo'j t könn neumn, joa.
- Den geet vuur joarn achter t hek, dat doo ik met oe.
- Dat zal zich nog mötn oetwiezn.
- (*Zachtkes*) Mer, uh... oonder oons ezegd, is t nen kunnigen?
- Dat zo'j wal könn zegn, joa...
- Dus ie'j wett wel t doan hef?
- Joa, dat we'k wa, dat doo 'k.
- Wel dan?
- Ik heb aans nich geern, dat de leu zoln wetn da'j t van mie'j hebt.
- Wisse, wisse, doar kö'j van op an. Iej wet wel a'j vuur oe hebt.
- Mö'j mie'j beloavn da'j t nich roondbladdert.
- Joa, joa. Kop der of!
- Noe mö'k oe zegn: ik heb t ok mer van verteln, dat he'k.
- Joa, joa. Na, wel is t?
- ...
- Na?
- ... (*Zachtkes flusternd*) Hekket!
- Tsss... Ha'k a wa dach...

Vlöggehn

- t Geet wier an: vlöggehn in Oatmörske.
- Wa's doar met?
- Doar doot ze n oald kristelik gebroek woar acht eenleupers van t städken vuur oetzoeh bint.
- Woodat?
- Dee slendert der kop-an-koont de ströatkes duur en roopt van 'de heer is waarlijk opgestaan'. En dan...
- En dan doot ze n reagnjas wied los en mait ze t jonge heerschop zekers de haand doon. Aait a wa dach dat doar wat achter stök.
- Eertieds waarn t Pläske en de keark twee sties woar at leu vuur de mis nog rap evn oet de bokse gungn. Vrolleu eerst wa de rökke umhoog, kö'j begriepn.
- Met t poasken en peenkstern hoekdaal dus.
- Nich bloots met zukke daag, aandere zundaag krek zoo.
- Mer hadn dee Beantmer zaandsteenn der nich van te liedn, at de keerls t teagn de muurn van Judas en Iskariot an höaldn?
- Wiej zint nich in Deannkaamp. Simon het den eenn. En wat dee zaandsteenn anbetref: schier en glad is aans, mer de keark steet der nog.
- Dore leu dee siepel.
- Doot ze a seend de leu t zich heugn könt. Mer uh, woar wa'k bleavn? Juustem. Dee jongs as poaskeerls zint ok...
- Poaskeerls? Potloodveanters zö'j meann! Vuur n joar of wat terug hebt ze dee schänders nog eerd met n broonzn beeld. Stik vuur de Simon en Judaskeark teagnoaver t Pläske.
- Schänders? Dee keerls loopt der nog wa kristelik bie, duch miej. De leu oet t städken goat der aans nog wa greuts op.
- Wat te deankn van n stuk of wat vriegezeln keerls in van dee smoskerige grieze jässe met krap te kleane dökheudkes? En dan ok nog van binn de Oatmörsker waln.
- (*Gin bescheed*)

- Heur iej miej?
- De wälle, joa. Woar aans zo’j ze zeukn mötn?
- Biej de waln doar wilt de heern zich vertreadn. Met den gleunigen bolknak stief vuuroet. Kiekn of der nog good hoar op n diek is en dan rap vuur t zingn van t alleeloeia de keark oet.
- Mer zun rundken um de keark, doar is t de leu um te doon. Dat veendt ze mirakels.
- Ik doo met oe: t is een groot orgiasme.
- Iej meant n mystiek gedoo of n kulties of religieus feest van de Germaann of zoo?
- Doar wi’k of wean.
- Waarbiej at ze dan an t lestn de keender in de loch smeatn.
- Mag um miej, at ze ze mer wier opvangt.
- De keender dee ze valn löatn, wördn...
- Stek niks, at ze dee mer wier opkriegt. Van valn wö’j...
- ...dee wördn offerd an de goodn.
- Da’s aans wat. Mer loat wean, t is miej zoo kloar as wat, dat dee onmeundige sigaar met den rooin kop an n eand niks aans is as n... as n... Hoo neum iej zun deenk?
- n Fallussumbool zo’j meann?
- Ik meane t miene dervan. En t volk löp der mer achteran te gieeln en te gealn. t Zol s wean dat ze ok wat misn mosn.
- Wat zoln ze misn mötn dan?
- Nienduur-in-nienduur-oet, wat aans? Doar doot de leu mer al te geern an met. Ene grote kloch van ‘kan nog meer bie’j op’ en n eerstn slöt n roondgaank bie’j n lestn wier an. Veul iej em?
- Un kollektief vruchtboarheidsritueel, wo’j zegn.
- Doar dreait t godgaanze leavn um.
- Goat hen...
- ‘...en vermenigvuldigt u’, doot ze dan.
- Ik begin em te veuln.

Leste bedrief

Doonkere ruimte, kale muurn, n veenster en ne duur dee haalf los steet. Wieders ne toafel, twee steul en n ber. Ne preante schroats an de vaand. Fleskes en peuke op de toafel en duur de kamer dee volhaank met blaauwn sigarendaamp. Twee aktaantn stoat doar. Zee vraognd. Hee met ofhangnde scholders en t hemd oet de boks.

- @#%&*! (*Kik deuster vuur zich ben*)
- Bi'j nich good? Iej zeet zoo pierig. (*Zoarglik*)
- Mmmmb... (*Met vlögghewiekende aarms*)
- Wat schelt der an, wo'j hen vleegn?
- Murmbl... (*Wördt blaauw in t angezicht, döt t boavnste kneupke los*)
- Jeunken, jeunken, a'j micj toch bie j n aap hebt! (*Eargdeanknd*)
- Nea...
- A'j gek wördt geet t oe in n kop an. (*Hee schodket risseloet van nee, de lipn stief op mekaar*) Is t sloerigheid of n kwöalken?
- Njoa... (*Met dreugen tong oet n maand*)
- Slecht te pas? Stroonknd wes?
- Ik wet t nich, 'k wet t... (*Böln en boernd, löt vuurkomn der wier te wean, wisket zich hechelnd t zweet van de plät*)
- Mö'k ok klonnie haaln? Ik kan aans zoo n luk op n tukdook doen. (*Strik em anhaalnd langs de dunegge, hee blös ambörstig, kik verwörnd, weeld oet de oogn, zeuknd um zich ben*) Iej woln micj toch nich zegn da'j kraank waarn? Iej wördt joa gladndaals blas um n nös!
- Ik wet t nich, ik veul micj zoo, zoo... (*Zet zich daal*)
- Goat dan evn hilmoal van de been.
- Joa, joa, ik waar micj wa. (*Ofhoaldnd*)
- Kroep aans oonder de veern.
- Ik bin gen oald w... (*Pleert met van n stoel*)
- Heuw! (*Schriknd, hee zeg eerst niks, zee bög zich oaver em ben*)
- t Is nog lang gen berregoaanstied! (*Koomp nog eenmaal in n eand en vaalt steal achteroaver*)

- We’j wat iej bint? (*t Lik of e vroagnd kik, mer hee zeg niks meer*) Iej bint...

(*Gen bescheed*)

-Iej bint n... (*Hee höld n oasem in*) Iej bint nen onbach!

- Pfffffrt... (*Blös n oasem oet*)

Blauwn moandag

- Allo, noe komt s in de pöale!
- Mwöa, möt dat?
- Mie j duch, ie j hebt noe laank genog lign köand.
- Mö'k dee hoge schoon wier an? Da's mie j völs te vö l weark.
- Dan goat mer baarfs, der is der gen ene den oe zeg, da' j dee an möt hebn.
- En dee spiekerbokse zit mie j ok völs te krap.
- Dan haal ie j oe nen aandern of ie j dreenkt mer wat meender.
- Ie j zölt mie j noe ok s nooit begriepn wiln. Getverl... Ne tong as ne dreuge leerlap.
- Dat krie' j van al dat innemn. Ie j zoln t s wat meendern.
- Mer ik heb hoast niks had, doarbie j been'k der seend dizn dag met ophoaldn.
- Joa, joa...
- Kraans-te-bidn woar!
- Doar hoof ie j mie j nich met an te komn, doo'k toch niks op oet!
- Mer a'k oe noe zeg da'k...
- Bespoar oe de meuite!
- Lustert noe s...
- Ik doo den godgaansn dag a nich aans.
- Huh?
- Den hiln oavnd zit ie j doar met den zatn kop en bi' j nich te sprekn, dan za'k zekers noe noar oe lustern mötn? Luster ie j mer s good noar wat ik oe te meldn heb!
- *(Hee lik der verkömm van)* Mmmm?
- Doar hoof ie j nich zoo döllig um te doon.
- Woodöanig mean ie j?
- Ach man goat toch rap hen drietn! As ie j nich zoo verdoozam waarn dan ha'w dee verzetting a wa vuur de hälfte van t hoes had. Ie j hebt joa hoast t hele spil verbombamd, dat he' j!

- (*Zich wierveundn, met gleenstrende eugkes*) Doar he'k aans best miene verdeffendering van had.
- Dat mag aans ok wa vuur dat geald. Had der ok nog bie j mötn komn.
- Wisse, wisse. Heuw mer. Luk heandiger mag ok wa.
- Niks der van! Noe zö'j lustern ok! t Wördt drok tied da'w s nieje gordienn kriegt in n äkstn ean van t hoes.
- Ach dee he'w nog eens nich zoo laank.
- Woar heb ie j toch al dee tied zetn met oew verstaand? Met n good acht daag bi'w a twaalf en n half joar bie j mekaar zö'j meann.
- Zoo laank a wier?..
- A wier? Of wo'j zegn dat ik oewn eerstn nich bin? Doar he'j mie j joa nummer van neumd!
- Nee, nee. Mer de tied geet ok zoo rap. Twaalf en n half joar...
- En doar heb ie j der wa derteen van verzöpn!
- (*Nog bilmoal in zichzölvn an t teln*) Da's aans a lang genn blauwn moandag meer.
- Ik heb van oe nog nich aans zeen as allenig mer blauwe moandaag!
- Wi'j wal leuven da'w noeverdand-hen duur mekaar nömn a wied oaver de relatiedoertied van dizn tied hen bint?
- Keerlke, keerlke: ie j doot t der um!
- Watte?
- Ik zeg oe toch: ie j doot t ekstra.
- (*Döt met n sien stemmeken*) Hee döt t expres heur!
- Noe's t wa good wes! Drrroet! (*Dreait em n rug too, met t heufd oaver n scholder noar ziene kaante*) Ie j komt nog nen bestn ean an t loopn a'j meant da'j t better kriegn zölt.
- ... (*Hee sliepstertnd de duur oet*)
- Joa, vort ie j! 'k Wil oe vuureerst nich wier zeen.
- Huuwuuwuuuh...
- ... (*Zee trek een van de linn scheunkes oet en smit t um noar de oorn*)
- Aauw! Huuwuu...

Zammelzucht

Vergelde kraantn li-jt in öppers vanof de hoaltn vloer tut hoog an n zolderbalkn. In de smoskerige wonkökn van t hoge hoes zit nen mageren keertl met n rug an de steale waand. Ne waand van beuk, ketnpapier en knipsels in kartonn archiefmapn. Hoast ál sekuur in de riege schikt. Eerstns noar thema, dan in de tied en an t lestn op t abc.

Hee zoch a nen zetlaank noar n artikelken oet 1968. De vaalbroene gordienn trekt e in eenn haal met de vitrazie los. Evn knippert em de oogn.

‘Möt toch woarearns oonderop de tweede rieg lign’, zeg e hard-op teagn zichzölvn. Nen deepn zuch löt e goan en hee strik zich s duur n griesgrauwn stoppelboard. Biej t in n eand komn gung em nen weend of. ‘Of mag wean toch woarearns boavnop de plaankn in n gaank?’

1968. t Joar dat e dit deel van t hoes an de Noorderhaagn in is huusd. t Har doomoals toobeheurd an n gemeenteschrieverd. Nog eerder, tut kort noa n oorlog, har t van n eerstn museumbewaarder van t städke wes. De veer muuraankers loopt ieders oet in n aander ciefer van t joar 1905 en hoaldt n gevvel aait nog in t lood.

Seend n ölliekrisis van 1973 bezeunigt e de ceantn op radiatoorn-wöarmte, etn en kleeer. Mer nich op beuke... Allenig at t bitter weentert, wil e mangs nog wat anmaakhöltkes met n paar oalde kraantn in t zwartcilindriese potkachelke stopn, eer e der nen eekn-hoaltn klos op döt.

Met koalde vinger oet ofgeknippte haandske tastket e tusken de pampiern. Aait nog niks.

In n duurngaank blif e stief stoan. Hee schoert de leppelpann en n stramn rugnstraank strak an n duurnpost. Van hier oet kan e kökn én vuurkamer in oognschouw nemn. De oogn gliedt langs de hele serie joarbeuke van 1962 of an, t 47ste in de rieg is der nog nich an too doan. t Niejste joarbook is net met de riednde post

kömn en lig op de toafel. Hee hef t der losvoaldn op de ziede met n inhoald. Niks gen artikel oaver t bokverbraandn zooat t streuibleadken van t Buroo in t noazommer an har kunnigd. Amparte dinge.

‘Doar mö’k t alzoö nich zeukn’ döt e vuur zich hen en hee dwelt wieder oaver rugn van mapn en beuke. t Oogt der oonzelig en t heurt der gedeampt. t Veult der slof en t rok muffig.

Mangs kik e met de oogn van nen oethuzigen noar zichzölvn en vrög zich of wat dizn weerldvrömdn hier zooal um zich too hef tast. De ofwas van n zes daag steet op t anrech. Kumkes bint van binn greun oetsloan.

Vergreld en onmächtig smit e wat e in ziene haande hef van zich of. Hee zucht s deep en blös nog s nen eand oet. Dan höld e n oadem in en blif nen zet vuur zich hen stoan en kiekn.

Niejs kik e um zich hen, as dat e wat zoch. ‘Wat wa’k ok a wier an t zeukn?’

Vuur nen oognslag is t stil.

‘t Hele leavn is n pakn en n pakn van hen-en-wierum.’ t Wördt em benauwd um de börst. Evn möt e noar oadem zeukn, dan haalt e wier nen deepn zucht.

‘Woarum den potkachel nich s anstökn?’

Wat dat angeet steet em meestntieds ziene knieperigheid in de weg. Evn guddert e van ne bange köaldte. Hee trek wat oalde kraantn oet mekaar, fummelt ze tut vaste vosns en smit ze in n kachel. Wieders döt e der wat klöafhoalt op en höld e der nen strickzweavel bie. Dan krig e zich de foezelfleske dee’t nooit wied vort steet.

Zien kiek is kaant verkökkerd. Hee hef zoövöl andach gövn an t sustematies op de stie zetn van t pampiergood, dat e gin zicht meer hef op t aandere. En doarbiej kan e slecht wat vortsmietn. t Zicht op t hoeshoaldn is e kats kwiet.

Vuur n joar of wat terug hef der s n meanske wes, wat zich oetgaf as persoonlik organizeur. Een den em hölp t hoes wier in de riege

te kriegn. Alns wat nich meer van betaansie was, zol zee em helpn oetzeukn. Al t aandere wördn op ne 'oaverzichtelike' wieze schikt. Dat hef n wönner an de Noorderhaagn wetn. t Har em nen mooin stuver kost en seend den tied kon e niks wierveendn. t Gaanze spil was an-etast duur ne vrömde haand en dat keak nog wa wierum. t Wördn den aarmn blood töt eenn pot-duur-mekaar. A rap waarn de steapelkes wier töt öppers oetgreuid. t Hoge hoes wör tut pak-hoes. De alteroasie slöag em zoo heandig-an wieder in n kop too. Dan nöm e der nog mer s wier een.

Alns zöt der oald en verinneweerd oet. De beuk pleert em van de plaankn. Hee perbeert ze met ziene lange staakns nog op te vangn. Umseuns. Roewvort krig e der n paar op en brech ze mer zoo noar ne aandere ruimte. Doar pakt e ze op mekaar teagn de duur, tut ze wier umvaalt. t Wördt em te völ. t Begeent der em duur te loopn.

Dewiel n zeer geroas ziene hersns bärstn doot, bouw t e onvervreun an nen niejn stapel. Un groot getal an beuk lig der optast in n gaank. Hee schöf de kraantn met de veut in n hook en kleamp op de kökntrap. Bij de heugste trea höld e zich nog evn vast vuur at e noar boavtn grip. Met de haande kan e lang nog nich an n zolder komn. In t lestn sliert e de trap an n aarm noar de kökn wierum.

De vloorplaankn gaapt em too. t Kleed vuur n kachel gleuit en reuit verdan. Wat e met zich dreg, slept e noar de ruimte nöast de kökn en doar törsket e n paar oalde kraantn oet mekaar. Dee voaldt e los, krökkelt ze an vosns en smit ze in alle heuke. Dan zet e de trap mildn in de vuurkamer en kröp der vanniejs wier op. n Lestn strup foezel spreankelt e oaver de papierzee oet. Evn höld e zich met ene haand nog vast. Hee kik noar t plafon, noar daalt n, noar t veur en wocht of. Dan rekt e beare aarms laankoet in de loch en röp met kloare stem: 't Veur zuvert alns wat zeek is! n Zeundnbok zal t liedn.'

As de vlamn em de veut raakt, begeent e te lach n, harder as e van zien leavnsdaag doan hef.

Kaanttekstn, t hille joar roond

Stroatversiersels

17-10-1997

Kortns fietsn ik met ne plaktoafel oonder n aarm op t hoes an, de Lipperkearkstroat of. Vakaansietied en dan we’j t wa: der möt wier van alns in en um t hoes doan wördn. Noe bi’k der aans gen een den n godgaanzn dag wil hef an allenig behangn en zuk soort weark, ‘mer iej möt mangs wal s wat’ zeit ze dan. Um eerlik te wean he’k der genn grootn dag van.

‘Op t hoes an’ wil in dizze stroat zegn, da’j der mooi met of goat, trapn hoof hoast nich. Un preenslik geveul da’j t op oew elfndertigstn doon könt. ’s Morns vroeg is der nog nich völ verkeer op stroat. De weenkels bint nog nich eens almoal los. Iej könt s röstig um oe hen kiekn en dan zee’j mangs dinge woar a’j aans in n drokn an vuurbiej jaagt.

De klaptoafel wördt al mer zwöarder. Nen lamn aarm krie’j der van. Dan mer evn stil hoaldn, wesseln van aarm, der niejs nen tred bie’j op en t löp wier as vanzölvn.

Onverzeens vaalt mien oog op n helrood vläggeke schroats vuur mie’j op de stroat. t Is an n höltke piel in n eand in nen hoondnköttel stökn. Vanoet t zadel zee ik, dat der wat op is priegeld. Wier van de fietse of, noe um s te zeen wat dat inhef. Aans nearns um, t is nich da’k niejsgierig bin of zoo - bo nee, wat mean iej wa - mer ik mag toch wal geern alns wetn.

t Vaalt zwoar um met dat geval oonder n aarm ineenn um te dreain. Met n moal of wat vuur- en achteroet wet ik t rad zoodoanig te maneuveln da’k der met n nös good vuur stoa. t Mosterdklurige objekt krie’k der wal schearper met in t zicht en de loch dervan krek zoo in n nös. ’k Raak hoast n balaans kwiet: t Is n lieber eavnwicht a’j doar op de hoekn zit met zonne toafel an de ene en ne fietse an de aandere kaant. Mö’j nog oetkiekn ok, da’j nich liek

in zun ambachtelik gedreaid keunstweark in teuntelt. Luk nöager-biej nog. Noe is n invalshook, wat t te observeern mosterddrölleken angeet, nog better. Ik leas op t papiern vläggeke: *Pas op!* Schrikdroad, doo’k vuur miejzölvn.

Ampart, zun vläggeke. Mer t zet miene prakkezoasies wal voort n verzet heuger. As der noe s n aktiekommittee wördn opricht dat de stroatn duur zol goan um in alle hoondndroln n wörstepinneke te stekn. Met an den prikker de vlag van Madagaskar, Chili, Zuud-Afrika of Freeslaand. Dat zol eerstns völ meer kluur an de stroatn gevn, want wat dee stront-op-de-stroat-problemmatiek anbetref, doar hebt ze zich diznwegter a lang bij daal legd. Is joa gen haand water tegn.

’Tweedns zöt t der ok voort smakeliker oet, wa net of oe de wörstkes an wördt prisnteerd van n onwies deenblad. De leu konn slagmoals op aandere gedaankn wördn bracht. De problemmatiek bezeen vanoet nen aandern bril, de werkelijkheid aans inkluur. Iej zoln s zeen hoodöanig der nen ‘hoop’ eargernisn op waarn lost. Doar-biej he’j kaans dat de knakwörstkesfabrikaantn der goaldne tiedn met temeut goat.

Ik krieg sloap in t been. Allo, in de pöale en wieder op t hoes an, doo’k tegn miejzölf. Ik nem de toafel wier oonder n aarm en de fietse oonder t gat, doo t pedaal nen tred, en loat mij heandig oetviern. In gedachtn loa’k mij as nen preens wieder koarn tusken al dee flurige vläggekes. Temet mer s eerst n knakwörstken met mosterd.

Platn teks, lekn baand

30-1-1998

Miene konfideansie hef der nen lillikn knak van had. Ik fiets a nen bestn zet duur de binnstad van Eanske en heb, um nich meer kapot te jaagn, vuur en achter nen priezigen anti-lekbaand der op. Met ne hoalding van 'wel döt miej wat' koarn ik risselveerd duur de Noorderhaagn, een van de slimste glaspleenterstroatn in t stad. Kö'j t oe begriepn, dat de idealealstn van n fietsersbond krek doarlangs ne verbeending van t noord-zuud-snel-fietspad duur de binnstad hebn wilt? Kan nog wal evn doern, mer alla: hopbeestkes dreagt lang en ik help ze t hopn.

Noa n paar joar he'k bede beande mer s wesseld. Kaant op, glad ofsletn en op wat stie nog slimmer: ko'j fanoalweg duur n kaaln droad hen bloot op t velgenleent kiek'n. 'k Mag leegn at t nich woar zol wean. An t lestn döa'k de meuite nich eens um nog um t gegleenster hen te riedn, mer t moch em nich helpn. Mean iej da'k ze lek kriegen kon?

Eer'k sukses har mosn der eerst n paar nije beande an te pas komn. Doo't t eenmoal zoo wied was da'k dee der op har, kwam ik der voort met te pas. Ma'j eenmoal roadn woar. Percies! t 'Noorderhaagn-snel-fietspad' in spee, mét springschaansn. Krek vuur n opgaank van t Muziekcentrum. t Glaskortsmieterslegioen har zich noa nen oavnd oetgoan wier s best an had. Schoonwal ik miej met zukke nije anti-lekbeande nich hoovn te bangn, bi'k der toch mer vuur de wissigheed in nen grootn boogn umhen jag. Iej wet joa mer nich.

Beeldn ik miej in, da'k op n good moal dee kleenkers veuln. Da'k ze zwöarder oonder t rad hen kon heurn rapatken as aans. Da'j t verschel tusken kleenkers en asfaalt konn heurn wus ik wa, mer ok zoo dudelik veuln?

'k Wördn voort oet n dreum hölpn: inbeelding wördn rap werkelijkheid. Ha'k miej doar verdullemiej de weend oet n äkstn baand. Dan mean iej eerst ok nog dat t ventielken nich good an is dreaid

of zoo. Mooi nich. Der was nich völ aans te doon as oet t zadel te goan en de kuierlatn te nemn. Ik wil oe wa verteln da'k dee glaskortsmieters good vervleukt heb.

Dreemoal de fietstied döa'k der oaver vuur a'k was woar a'k wean mos. Genog tied um zoo heandig-hen de vergreldheid te vergetn. En eer'k der earg in har, wa'k der a met bieje hoes. Voort de fietse op n kop um de stie van t oongemak op te zeukn. Wat ne dorigheid toch a'j der op an t prakkezeern komt. Zit der in t Neerlaands 'lucht in de band' woar a'j in t plat 'weend in n baand' hebt. Mö'j ne nich plat hebn zooas hier. He'k feiliks nooit bieje stilstoan. Weend as ne verplaatsing van loch, zol dat der op duudn dat der in nen Tweantsn fietsnbaand meer leavn zit as in nen Hollaandsn? Of zit der weend in nen baand a'j oe verplaatst, en loch as t rad stil steet?

Tut vukke prakkezoasies zukke kortsmieters oe brengn könt. Dee drietbuuln. De horeca zol eerdaagns mer s met van dee miljeuvreendelike, nich brekbare, mer wal ofbrekbare plestiekn bekerkes goan doon. Ha'j van glas op de stroat ok niks gen last.

No, woar zit dat spleenterken dan noe?

Wieders zoln ze ok wal s könn deankn an massieve...

Ah, doar zö'w t hebn. Evn wat kriegen um dat lillike deer der oet te punnikn. Noe, loa'w s kiekn.

Euhm?..

Droadneagelke!

Fietsn in Freeslaand

11-9-1998

Iej doot t good of iej doot t nich. Iej hebt òf n schoer keender op n belt òf iej hebt der gin een. Een of twee is nich wat. Dat wördt van dee verweande schoothundkes dee’j van alns achter t gat an möt slepn. Wiej hebt der zeuvn, de vrouw en ik. Zes veante en n meaken. Schoonwal nog nich hilndal anwasn, he’w ze seend de vakaansie almoal in een moal t hoes oet. En da’s wa zoo röstig. t Is der zölvns geneuglik stille van wördn um de duur. Wördn tied ok. Ze vratn oons de oorn van n kop. Der was gen anslepn an.

Kortns bi’w met de hille hoeshöalding hen fietsn wes in Fryslân. Achterof zo’j t best as n ofscheidstoernee zeen könn. Keerl-engin-eand, wat ne weend. ’k Wör nòg meu a’k der an deankn möt. n Grötstn mos vuurop. Kö’j wa noagoan wel der an was. Ik zear n gek. t Scheln nog da’k n klenstn vuur miej op t zitke had. Met t nustdöddeken as weendvaank kon’k mooi luk op de zog met. Den posaapn achterop ha’k ok niks met te doen: was a rap in sloap rutkedutket. A’j ze toch bieje oe hebt, mö’j zoargn da’j der gin last van hebt.

Doar achter ha’j de vrouw: as aait in n völs te zwoar verzet. Stoet, dreengk en ne dekn vuur in n koarf en zun prengelgat op n bagaziedreager. En mer klaagn da’k nich zoo har fietsn mos...

t Aandere kortgebeente nog wieder doar achteran: eerst n grötstn, dan n tweedn en goat zoo de rieg mer of. Jaagn al wat t haaln kon. Iej möt zoargn dat ze an n eand van n dag t gat good meu hebt. He’j der niks meer met te doen. Dan he’j wa zukke beste wichter... At ze sloapt.

Noe he’w de leddikaantn a wier zun veerteen daag lög. Dat har van doen met den ofvalrace, ha’k hoast zeg. A’j der miej nich van doot met aanderleu, za’k oe verteln hoodöanig t wieder gung.

n Eerstn den der of gung was t meaken. Zee mos onmeundig

drok oet de bokse; bepoald ginne pisbosschop van dat öasken.
Mer wiej mosn joa verdan op Sopsum op-an.

Vuurbiej Hitsum gung een van de jongs de weend oet n baand.
Gin een den em heurn. t Weain joa ok zoo hard.

Noa Doijum - t kan ok nog wa wiederop hebn wes - raakn wiej der
wier een kwiet. Was niks meer an te hoaldn. Op zun smal peadke,
biej n oavergaank van nen deepn graavn, teunteln der een met
fietse en al van de loopplaank of. Ko'j op wochtn, met an mer ene
kaant n hoalvast bint dee brugkes aans ok niks te breed.

Doo'w ofzakn noar Lollum - t leak joa wa o'j iederbot de weend
vuur hadn - doo möt der woarearns nen börsel of wean weaid.
He'w joa gladndaals-gils-nich wat van vernömn!

Oonderwiel was de vrouw efkes op kop goan. Tusken De Grauwe
Kat en It Fliet bi'k duur n knipgat jag. Doar ko'w den posaapn wal
s verleurn wean.

Biej n pleatske woar ik n naam nich meer van wet, ha'w evn
oponthoald. Der was knibbelderiej. Dat prengelgat wa'w wa zoo
zat da'w t in n kokhuuske achter t behang hebt plakt.

n Lestn he'w woarearns biej Eksmoarre - doo de leu efkes nich
keakn - in de rappigheed achter de duur hen doan. En eandeliks
ha'w de weend s met.

Mer euh... loat der wieders gin proat van komn.

En dan te bedeankn dat der leu bint dee wichter opbrengn völs te
zwoar veendt. Kö'j t begriepen?

Bo nee, oaver oonze wichter niks gin klaagn.

Zibbekelo

8-9-2000

Iej stoat der mangs raar van te kiek'n watvukke spuurs van joarn-hoonderd terug zoo mer in t laand wier te veendn bint. Mangs leas iej der oaver, meuier is nog a'j der zölvn teagn-an loopt, benaamd umdat dit platte kikkvörsländke a -tig moal met plagnschup en batse um is doan.

Oaver t geslep van Boombearger zaandsteender oet t Meunster-laand en dito Gilhoezer blökke vanoet de Groafschop van Beantmer wieder noar Hollaand hen, ko'j meer gewaar wördn bie'j ne oetstalling in De Waag van Deavnter: *Spuren in Sandstein*. Was t woonder dat kort oaver n poal in Deannkaamp (Nicolaas), Oldnzel (Plechelmus) en Oatmörske (Simon en Judas) kearkn van zaandsteen wördn bouwd? Zoompvrachtn vol gungn doar oaver t water. Oaver n Ems en de Vechte. Langs Noordhoorn, Emmelkaamp, oonder Koovordn duur op n Hardnbearg op-an en dan Zwol vuurbie'j, oaver de Zuderzee wa tut an Amsterdam an too met t Paleis op n Dam as een van de sprekn'dste stille getuugn. Weerdevol materiaal woar at leu met ceantn geern vuur van wiedtn kwamn. In ere goaldne tiedn pachtn de Hollaandse zaaknleu n deel Beantmer steengreuvn eankeld vuur eegn verdeenst.

Bie'j de Vechte, kwartwegns Hardnbearg-Koovordn he'j de boerschop Ane lign. Doar meutn de bisschöppelike legers en de boernleu van Dreante zich. Dee hebt zich doar in 1230 slim höwn. Dat göf n vechtn an de Vechte, n meurdn in t Moor.

Um de zölfde tied wördn de Beantmer deupvoontn-an-een-stuk en losse putsteender oaver de Vechte schipperd.

Doar he'j ne schiere eenleustigheed oonder n Hardnbearg, a'j van-oet Mariejnbearg oaver n Kloosterdiek op Sibculo op-an goat. Boerschop en stroat doot nog deankn an tiedn van aleer. Sibculo

ontslötn van t noordwestn oet. Ne oalde put van zaandsteen döt der nog deankn an t eermoalige Groot Galileea in de weuste te *Zybekeloe* woar at meerder weagn bij mekaar komt.

In t zuudoostn wördn dit klooster verbeundn met n aander. De poaters van t doomoalige Antoniusklooster in Albearg töagn duur t Geziet, oaver n Poatersweg bij Haarbig, duur de Weiteman op de Pöl en t Ven op-an en van doaroot oaver n Poaterswal liek-an-liek-oet noar Sibculo. An t lestn - en nog aait - ne keersrechte verbeending.

An de noordoostelike kaant van Sibculo löp nen weg liek op De Kloosterhaar an. Dree moal roadn hoo't den vandaag-an-n-dag wal nich hetn mag. Juustem, de Kloosterstroat.

En dan he'j nog de littereare andach dee't Renate Dorrestein an Sibculo gef. In eur roman *Ontaarde moeders* van 1992, löt zee t in de twintiger joarn nich ofmaakte weark van Steen-Jantje, den Albearger opgreaver Jan ten Bruggencate, n vervolg gevn duur den Leidsn archeoloog Zwier.

Iej least t. Gin spit groond bij de oalde kloosterput is onbereurd bleavn. Gin letter dito.

Stroatnaambrödkes

3-10-2003

In de zestiger joarn zaatn wiej op nen vriejn goonsdagmiddag wal s an de stroatweg tusken Albearg en Zeander autowaags te teln. Met n ofgekauwd potloodstumpke wördn de nummerbrödn, met doarnöast n mearknaam van de waags dee't vuurbiej schöavn, op n stuk karton schrevn. Ko'j nog wal n moal anbrenghn, dat ko'j. t Hoovn joa gils gen oongemak te wean a'j nich zoo rap schrievn konn. En iej konn der ok nog heandig bieje zitn blievn ok: de waags jaagn joa nich zoo gezweend en in zun groot getal as rechtervoort, zoo naar völ kwamn der doar in den tied op dee proveensieweg nog nich langs.

Kortns mos ik doar nog s wier an deankn. De leste joarn brech t vaste deeltiedweark en t vrieje restleavn miej in de boetnkontrein van t Tukkerlaand langs weagn met de vrömdste naams. En dat geet - krek as met dat potleudkeschrievn van dootieds - in n heandig tempo. Op de fietse, mö'j wetn, langs de meuiste weuste weagn waar a'k van n deel gils t bestoan nich van wus. Nöast t plakgrei he'k aait n stuk karton en n potlood in de taske. Nich um te veantn of zukswat, mer bloots um vrömde, amparte naams te annoteern. Weagn met nen mooien naam, mö'j wetn, dee komt nich langs veurn, doar mö'j zölvn vuur in t zadel.

Een van de ampartste naams dee'k tut nog an too boetn-of tegn bin kömn, he'k net oaver n poal veundn, nich wied van De Glanerbrug, t Amsven en t Botterlaand bieje De Gronau: t Subgangsdieksken. Letterlik anhaald en richt-an oavernömn vanof t brödkke. A'j noe temet wieder least en Neerlandse oetgänge as 'dijk' en 'straat' binn de greanzn van Tweante teagnkomt, dan is dat dus umdat dee naams hier eankeld siteerd bint.

Der is ne hele rieg an naams an te haaln dee't de ruimte van een zun striepken kaantteks wied te boetn goat. Doarum hoal ik t bieje

twee platte tekstn: dizze wek tut wat der hier steet, en toonk wek vanof woar a'w dizze wek oet t zadel goat. Doar geet t an!

Wat van de Grote Boermarkeweg of Lutje Bruninkweg oonder Eanske? Of Galgenslatweg, Wennewickweg en Ronde Bultenweg in de nöagte van Buurse? Vuurbiej Hoksebearge is doar n Eppenzoldervenweg en Kortenroelefsweg. Biej Ossel he'j Hilgenhuesweg en Boakenweg. Biej Tweekel Zwartevennenweg, Tienbunderweg en Kwinkelerweg, dewiel a'j biej t Hengeveald n Kinkelerweg hebt. Boavn Beantel lig n Dams Wichertsweg en wiederop he'j n Wiener Benteler Scheidingsweg. Op t kanaal an noar t Goor loopt n Kieftenweg en n Ulkenweg. Tusken Beantel, t Hengeveald en De Hoeve (ok wa n Miegeampnhook) löp n Vossebelldsweg van n Bentelerhaarweg noar n Drekkersweg. An de noordkaant van 'Twickel slingert n Meijerinksveldkampweg biej Oazel en a'j vuurbiej de kaant van Boorn komt he'j doar n Hebbrodweg, de vief Hemmelhörste, n Hosbekkeweg en n Withagsmedenweg. Biej Hertem kö'j langs n Zandbongenweg komn. Boavn Zeander he'j n Brektummerweg en n Bekkingvelderweg. Biej Albearg he'j Rikkenspoelsweg, Goorkottedwarweg en Braakvenweg.

Albearg? How, stop! t Striepken teks is vol! Evn n niejd stuk karton in de taske en n peunt sliepn. n Aandermaal fietse wiej verdan.

Stroatnaambrödkes (2)

10-10-2003

‘Albearg? Wocht s evn. Is dat nich woar a’j vandan komt?’ döa der een den t eerste deel van dizn teks leazn har.

‘Joa, joa ’, döa’k wierum, ‘Woar boetn-of, nich wied van wat noe n Goorkottedwarsweg het.

‘Döa’j doar in den teks ok a nich van?’

‘Kon wa wean, mer ’k möt noe verdan...’

‘Wördn den weg dootieds nich neumd dan?’

‘Dat was nen zaanddiek den gen brödkke har. Met nen hoaltwal der nöast. Den wal is der nich meer. Zoo dan, noe goa’k...’

‘Zeun-jammer! Zo’j nich wierum wiln?’

‘Umdewiel ma’k der wa hen goan, mer ik mag doarnoa ok aait wa geern wier verdan fietsn. No, ’k zol zegn...’

‘Da’j oonderwegns genn schroevndreaier bie’j oe hebt: dee stroatnaambrödkes zölvn bint joa t beste bewies da’j der ongelöagn woar west bint.’

Ik begun te gleuin um t gezicht. Kreag t wat al te gleunig. ‘Aans wa’, was mien leste bescheed, ‘mer dan he’k de fietsntaske iederbot zoo wier vol.’

En met greap ik t steur en smeat t rechterbeen oaver t zadel. Rap maakn ik da’k vort kwam. n Niejd stuk karton in de taske, en doar gung t wier hen. Vanoet n Vealdhook oaver t kanaal um Albearg hen, duur t Geziet, op ’Tubbig op-an. Verdان met den zammelzeuktoch noar vrömde, amparte stroatnaams in de boetnkontrein van t Tukkerlaand.

Vuurbiej Tubbig, noordeliker bie’j Maander lig n Drieschichtsweg en boavn Geester op t Ven op-an he’j n Ramhinneweg, t Oude Leidijkje, n Vonderakkersweg en Zielakkersweg. Biej t Ven he’j haaks op den Paterswal t Hazenpad. n Twistveenweg lig hoast as vanzölvn op de vuurmoalige gemeentegreanze van t Ven met n Ham, liek as tusken Eanske en Hoksebearge. Achter Wierdn he’j

n Leijerweerdsdijk op Rectum an, n Hespelderweg bie j t Notterveald en n Iemenkampsweg bie j Iepelo. Bie j Heldern he'j n Piksenweg en Oude Twentseweg. Boavn Holtn lig n Heksenweg en an de zuudkaant n Lokerenkweg. De kaant van Maarkel oet lig n Roudaalterweg en bie j Elsn he'j n Apenbergerweg. Wieder op Goor an geet n Klemmerweg. In n Pothook boavn Maarkel lig n Noordachtereschweg en an de kaant van Goor en Stokkum he'j n Herikervlierweg. An n aandern eand van Stokkum löp n Ensinksgoordijk en a'j oaver Deepn binnduur op t Hengeveald op-an goat, dan lig doar woarearns t Kagelinksbos. Kö'j tusken al dee beume de weg nog veendn?

Nog n paar dan: t Eekendiekske bie j Beckum, n Gliphak bie j Oatmörske en n Brekkelerveldweg en Heggelkampsweg bie j Deannkaamp. De boks zol oe t zadel nog slietn!

t Is dat t hier geet um naams van boetnweagn, mer Wim van Oostrom zear n moal percies woar t um dreain wat stroatnaambroädkes anbetref. Ze hebt in Hengel stroatn neumd noar n paar keunstscheelders, zonder dat der bie j steet wat dee doan hebt. Dee stroatnaams zeit dan ok geneen wat. t Wördt drok tied dat ze diznwegter almoal n oonderschrif metkriegt, of dat noe ín de stad is of der boetn. Doarvuur zit der met al dee naams völs te völ an riekdom um der widders mer t zwiegn too te doon.

t Geheime woapn van Beckum

8-11-2002

In Tweante keant de meeste leu Het Wapen van Beckum wal. Mer wel wet der noe eeglik - op n paar Beckumers noa - wat t 'geheime woapn' van Beckum is?

A seend 1979 kik dit gevoarte oet t dak an de zuudkaant van de sportzaal. A'j good achter de beume hen kiekt, zee'j vief piepn, as n soort lochtofwegeschut, dee't zich - oaver t voetbalveald van TVO hen - richtt op de kaant van t Altena en Hoksebearge op-an. Feilik betreft dee vief leupe n keunstweark van den geboorn Beckumer Theo Vossebeld. n Schriever den met *Zunlech* een van de meuiste Tweantse dichtbeundels van betaansie t lech hef loatn zeen, löt hier n aander lech schienn oaver n elftal keunstwearkn dat óp, úm en ín de sportzaal van Beckum te zeen is.

Een van de elf besteet oet dizze vief iezerne kókkerbalkns dee't dwers duur t dak hen in roetvoarm op ne bepoalde tied van joar en dag umstebuurnt t zunlech schienn loatt op n eerstn steen, den 'n meter of dree boavn de vloer van de zaal in de muur messeld is.

Vanoet Vossebelde's vreadige oaldershoes, woar a'j 's morns vroo nog nen haann in de wiede heurn könt, veur wiej noar t doarp hen. Langs de oolde schöppe en de weare bieje Bernard op n dreai, oaver de nije bekke op t lecht van de Blasiuskeark op-an. Oonderwegns nog n paar bosschopn haald bieje t supermaark van Schoot. Ok doar haank weark van Vossebeld.

t Meaken van n weenkel döt eer' vinger vleendern langs de toetsn van de telmasiene. Dat n maker van dít weark bieje eer an de kassa steet, wet ze nich. A'k doar van neum, kik zee verrast van den keunstmaker noar t keunstweark en wierum. Zee vrög em ne haandteekning.

'Steet der a op', döt e eer bescheed.

Wieje pakt de bosschopn op n baand.

'Aans nog wat?'

Ik kiek van t meaken noar den maker en wierum.

‘Nen plastic toetn.’

‘Goeindag meneer.’

Wiej stoat wier boetn.

Umsgelieks goat miene gedachtn noar *Elle* oet *Belle fleur*.

Achter de keark steet de sportzaal dee’t neumd is noar pastoor Geertman verstöarvn. Doar is t woar at Vossebeld ziene beeldnde keunstkloch noa hef loatn. Nöast de piepn en n eerstn steen veen iej doar wieders nog vöggelnuste dee’t in nen roetvoarm plaatst bint an de oostelike muur. Nen voggel van dik koperdroad, n bouwmänneke, völ grötter as n leavntig, dat eankeld in nen novemberstoarm hen en wier zwiert.

En op n schorsteen zee’j wier den roetvoarm, dit moal in witgeglazuurde tegels opbrach. Op de glasroetn t greune gewas, in n gaank nen kaamp van knupweark, langs de trap t koppern bouwlaand noa t egn, in de zaal ne gelle opgoande zun an de oostwaand en ne rooie zun dee’t an de westkaant oondergeet.

An n zolder witte streepn dee’t as wolksliertn duur de loch trekt. A’j em der oaver proatn heurt, koomp t al nòg meer tut leavn.

Leu, a’k oe roadn mag: goat zölvn n moal noar Beckum um te kiekn. t Geheime woapn zal oe doar van zich wetn loatn!

Niedergemetzelt in de slachtmoand

14-11-2003

De novembermoand wörrt diznwegter ok slachtmoand neumd. Doarvandan ditmoal andach vuur den vealdslag woarbief de Romeinn t met de Germaann in t vet hebt had. Dat was in t joar 9 um den zölfdn tied van t joar. De Romeinn hadn heurd van nen opstaand van de Cherusken bie de rivier de Weser. Vanachter de Lippe bint ze der op-an töagd. Ze zoln doar dee misse bool evn recht komn zetn. Mer de kearmse was koald en ze bint nich meer in de kaampemeantn wierkömn.

De beade partiejn kreagn zich feal bie de heurne en höwn mekaar de köppe in. In t Duuts kleenkt dat aans ok nich te benauwd: *Der Varusschlacht*. Of *Clades Variana* voalgns de Romeinn.

Wat wo’ ok, in dree daag wörrn der meer as tiendoeznd soldoatn bie slimme slagreagns ‘niedergemetzelt’. Benaamp an Romeinse kaant. Vuur viefteen joar terug bint ze der achter kömn, den slag was bie Kalkriese west, zun kilometer of twintig boavn De Osn-brug.

Tut dan an too meann de meeste geleerdn dat ‘der Schlacht’ zude- liker har west, in t Teutoburger Wald (Saltus Teutoburgiensis). Tacitus har n half joarhoonderd noa den slag doar luk van anno- teerd. t Was Tony Clunn, officier van t Engelse leger en amateur- archeoloog, den der noa nen zet spuur in 1987 achter kwam dat t zeuvnteende, achteende en neegnteende legioen van keizer Augus- tus heugerop bie t Wiehengebirge in de pan hakt is. Doarmet har e ne theorie oet 1885 van den Duutsn *historiker* Theodor Mommsen vuur waar maakt. Mommsen wörrn der dootieds nog um oetlacht. Der hebt ok nog watleu dacht, den slag zol in de nöagte van Varsseveald hebn west. t Veald neumd noar Varus. Mer dee kearmse hef t doar nich gövn. Hadn ze aans nog nen mooin ceant an verdeenn köand.

Kalkriese bie t Wiehengebirge. De Italiaann wörrt der aans nich

al te gern an erinnerd. Dootieds nich en nog ummer nich. Doo't den ofgehaktn kop van den Romeinsn vealdheer Publius Quinctilius Varus as bewies an Augustus wöörn teund, döa den keizer belkengemoed: 'Varus, Varus, brengt mij de legioenn wierum.' Van de nommers zeuvnteen, achttien en neegnteen van de van kaant maakte legioenn hef t der doarnea nummer en nums wier een gövn. En tut vandaag-n-dag an too hebt Italiaanse geleerdn der genn grootn dag van um met te wearkn an oonderzeukn in de Kalkrieser-Niewedder Senke.

De Duutsers preuft den slag heel aans. Arminius, den in deenst was west bij de Romeinn en oaver was loopn noar de Germaann, har zegnschop oaver de troepn van de Cherusken, de Brukttern, de Marsn en mag wean de Chatn. De manleu van diznwegtern, de Tubaantn (cives Tuihanti) hadn van n osn gen nood. Zee bemeuin der zich nich met.

Laterhen hebt de Duutsers den vuurstaander Arminius nog eerd met n onwies staandbeeld: 'das Hermannndenkmal' in Hiddesen bij Detmold kö'j joa gils nich oaver n kop zeen. Zien zweerd allenig is a zeuvn meter laank. Van Varsseveald tut an Detmold, oaveral woln ze diznwegter wa ansproak maakn op t versloan van de schier onoaverwinlike machthebbers van den tied. Bij t Museumpark Kalkriese hebt ze der an t lestn goarn bij spunn.

En nog wat van dee Tuihanti wier heurd? Lauw. De Tubaantn höaldn zich as zoo vaak an de kookaante. Dee höaldn meer van n vretmöalken met muziek. In de novembermoand maakn zee zich drok um t mestelvearkn te slachtn en haaln ze n mirreweenterhoorn a vust van n haakn.

Hölpkloas

1-12-2000

Eenmoal in mien leavn he'k Sunnekloas oet n braand hölpn. Laterhen ok nooit wier.

t Was nen koaldn zoaterdagmorn in desember 1980 en der lag wat snee. In n kearkdoarp bij Almloo zaatn ze zonder Kloas. Doo-moals ha'k mij um loatn proatn duur n meaken oet dat doarp dat leidster was bij Jong Nederland. Nen moat zol as sjaffeur metgoan en vuur t zölfde geald - ok vuur niks dus - t zwartepietnpak an doen.

Woar op n boer, n paar kilometer van de blokhut van de jonge leu, mosn de amateurspöllers zich in n achterkeamerken aansum an-trekn. t Kloaspak höal nich oaver. t Hoarstuk oonder kin en nös trök shearpe, rooie striepn en um n kop mos t engelnhoar met strak elstiek bij mekaar wördn hoaldn. A'j good keakn, ko'j de eegn kluur hoar nog zeen, ok as de bisschopsmusse stief op n kop bleaf. De weend hoovn der mer n betken scheef vuur te weain of iej könt a wa roadn wat der gebuurn zol.

t Spil was ok an de krappe kaant. De mouwn te kort, n rok half-wegns de kuutn, n spreij as maantel en nen kromstaf den iej in de mildn vast mosn hoaldn, aans ha'j kaans dat e bij n schroefdroad oet mekaar völ.

t Pietnpak was dito klets, met aandere weurde, nich völ soeps.

t Mos der al heandig bij langs. t Vervoermiddel was ok a nich um greuts op te wean a'j doar met wördn inhaald. t Hoge bezeuk mos zich verplaatsn in n Dafke. Piet zat nich te makkelik achter t steur en Kloas met n kop an t dak, n mieter van nood op de knie en n staf in twee stukke.

Doar kwam nog bij dat der bij t jonge publiek n stuk of wat börsels en baandreckels waarn, dee't aandere joarn - at ze nich rap

wat kreagn - begunn te schreeuwn, te bleern en - slimmer nog - te ropn an de klere en met n board van den aarmn oaldn keerl op n löp gungn. Nich te makkelik aans, mer dat heurn wiej pas noa a'w oons a in al dee vrömde kleeer worseld hadn.

Doo Piet met n bisschop veurn, kreag e de bosschop met. At den goodhealigman binn zol komn, mos hee t sneaigood streuin in de heuke ál wat e mer kon. Oonderwiel kon Kloas dan sliepstertns op n stoel op-an zonder dat wel em ok mer an de hoed har könn komn. Tut zoowied an too kon t plan van aktie slaagn. Hoodöa-nig at t spil der wier oet mos komn, zo'w dán wa wier zeen.

Doarmet kwam t gevoalg op de parkeerplaatse an bieij t voetbal-veald. t Vöng an te sni-jn. Rap oet t weagnken, n mieter op, t doonkere hoar vortmoffeld en n staf in mekaar zet.

t Flurige gezelschop mos - um bieij de blokhut te komn - eerst nog duur n snee oaver t veald woar at der wat opschöttelingn an t treann waarn. Dee hadn doar ineenn ne beweegnde scheetschieve in t vizier dee schuuns vuur eer oet t veald oaverstök. De jongs döadn wel dat spreij t veakst raakn kon. n Mieter göf drie peunt n ekstra. Den aarmn Kloas mos als mer gliedn en griepn wat t kon um op de been te blievn en de kleeer an de hoed te hoaldn.

Biej n ingaank van de blokhut waarn de kloasleedkes a in-ezet. Vuur at t hille spil noar binn hen gung, wördn alns nog s inspekteerd en fatsoeneerd. t Spreij wördn nog s liektrökn en t doonkere hoar niejs wier oonder de musse vortstopt. Deep oademhaaln en n kop der mer vuur. Terug kon nich meer.

Nen dreum

24-12-2004

Kortns dreumn t miej van kraantnköppe. Schreeuwlillikerds döadn der van, keun van achter n heerd, ze harn t aait a zegd, wat ze der van dachn. En noe harn zee zich wat op n hals haald. Drietns bange, dat vrömdn eer oet de zied zett of, slimmer nog, van kaant maakt. Gedaankn wikn en weurde weagn is der nich meer bie. Te lange binn zetn? Dan geet t watleu in n kop an en zeet de stofnuste en hersnspinsels kaans zich in t zaagmel vast te zetn. Wil nog wal s gebuurn at t daagnlaank gries blif en de nachtn op n längstn bint.

t Is kerstoavnd. n Dag of wat noa mirreweenter krig de kristelike traditie op t Oalde Maark in Eanske *of all places* ne historiese kaans um met n groot misverstaand of te rekn.

At de kearkklokkn vlak vuur de nachtmis an t bimmeln en t beiern bint, t muziek oet de loedsprekkers schalt, t reuznrad in volle gloria *in excelsis deo* an t dreain is en de lechtn schienn löt, dan vaalt alns ín mekaar en mét mekaar: *Kerstmis*, *kerkemis* en *kermis*. As was der niks gen verschel meer. Visioneare dreume en absurde werkelijkheid loopt duur mekaar hen.

Iederbot n letterken meender en iej komt woar at t wal s um goan kon: met kerstmis geet t nich um de kearkmis, zwoar opdoan met engelinhoar en aandere zeutigheid. t Dreait nich um den kleann den doar geet te kreain vuur t altoar in ne krubbe. t Geet um dat doonkere keend dat kreait van plezeer umdat t in n dreaischuutken op t maark rundkes maakt. Met kralnde oogn *zwart als laget*. De moo steet der bie te glemlachn met nen dook um n kop, en de vaar verget vuur evn de zeerte van n doemn den e in t verbaand hef. n Paar boernmirreweenterbloazers stoat doar as bosschopnjongs vreadig bie te tröatern in de vreesköaldte. Ze hebt der wil

an en nipket an ne foezelfleske. t Lik joa hoast wa of ze doar in
 zuk n uur n blij oognslag met mekaar te deeln hebt.

Dan koomp miej doar n deel van t kearkvolk oet n teampel um de
 vrömdn van t maark te jaagn. Ze bint koald oet n traans van n
 wierook en met is ere gemoodsröst a wier versteurd. Ruus in n
 kop heur ik ze reern:

*Ksst, vort iejleu!
 Wie jaagt oe noar de helle
 Zet oe op de schelle
 Houmt oe met ne plaank vuur t gat,
 Jaagt oe noar t Niejstad,
 Doar krieg iej half nog nich zat.'*

Deustere wolkn drief boavn verbiesterde leu. t Kearkvolk dom-
 mineert van oonder oet n boek: 'Wat wo'j?'

De vaar grip t keend oet t mölnzumpke, krig de moor bie n aarm,
 en met mekaar maakt ze zich schielik oet de veut.

De bloazers goat in stilm hen.

Een kindelien so lovelik

22-12-2001

t Is kerstnach. t Hoaltweark van n Oaldn Griez n kraakt en döt.
t Oldnzeler kearkvolk zeenk zich van t evangelie noar de preak
hen:

*Een kindelien so lovelik
Is ons geboren heude
Van ene jonkvrouw zuiverlik:
God troost ons arme leude.
Was ons dat kindeke niet geboor'n,
Zo waren wie alle temale verloor'n.
Dat heil is onser allen.
Heil doe zeuten Here Jesu Christ,
Das doe die mensen geboren bist.
God beheud' ons veur die helle.*

s Zeen of dat 'kindelien so lovelik' oet de deuk te doon is.
t Schient dat n teks van dit leed oet de late middeleeuwn koomp.
Vanoet t Latien, oaver t Duuts dizze kaant oet. Duurhen de weurde
kö'j luk Tweanter plat wierkenn. In dizn oaldn teks wördt kloar
dat t eerstns ních um mirreweenter geet, mer da'w hier met n
kerstleed van doon hebt.

Mirreweenter. Honneer is t dat noe feilik? Dízn vriedagoavnd at
de klok neegn minuutn vuur half neegn angef? Komnden dings-
dag a'w den 25stn van de moand hebt? Of at met Sulvesteroavnd
t nije joar temeut wördt knapt? Zoo um en noabiej den 4dn febre-
warie, woarearns halfwegens n weentertied, kö'j ok nog van mirre-
weenter doon. t Is wa zoo, da'w um den tied n körtstn dag a lang
wier had hebt.

Terug noar dizn tied van t joar. Woarin verstoat watleu t verschel
tusken mirreweenter en kerstmis?

Biej Maarkel goat ze en bloazn op van dee osnheurne. Wieders in de nöagte tröatert ze op nen hoaltn hoornd boavn nen Beantmer putreenk. t Woord zeg t: mirreweenterhoornd. Mer woarum dizn broekt wördt van n eerstn adveant tut an Dreekönning...

Met de kerstdaag doot ze in de kearkn verteln oaver t in de weerld komn van oons leevn heer. A'j wetn wilt watvukke geboorteverhaaln oe doarbiej roadn könt, kriegt dan n *Biebel in de Tweantse Sproake* der mer s bieje. Liek-oet van den groondteks wördt der in t tweede heufdstuk van Matteüs (vs 1-13), as ok in dat van Lucas (vs 1-15), met gin woord doan van nen osn en nen ezzel, loat hen van dann-täkke met snee. Kö'j oe begriepn da'j doar alns nich meer van snapt?

De komnde kerstdaag mer s op Mariaparchie of Eanter op-an. En kiek'n watvun leavntig bewies ze de leu doar leuvn wilt loatn. Za wa nen duarpot gevn van osns en ezzels, mirreweenterheurne, danntäkke met engelnhoar, spiekerkeerls dee't vuur aanderhalf uur Jozef hetn mait en jonge vrouwleu in t blauw met iederbot nen aandern kleann den bleert. t Hille spil tusken könningn en kameeln, schepers en schoapscheerders, keunstsnee, glühwein en - God mag t wetn - wat al nich meer an bukke woar a'j oe bieje könt loatn doon. Met nen bas volk dat zich steet te vergaapn. Niejs wier, krek vuurgoande joarn.

Dies est laetitiae, 'het is een dach der vrolicheit'.

Maakn da'j vort komt

21-12-2007

Kortns heurn ik in een van de Hengeler schooln ne ankunniging oaver t keend dat seend joar en dag met mirreweenter wier joonk wörddt. Een van de vrouwleu van Nostra Dames zung doar tut dree moal an too de blieje bosschop in eer zuverste plat. Oonder t motto 'Wat koomp zee'w temeut':

*Maria krig nen kleann.
Oo God!
Maria krig nen kleann.
Oo mien God!
Maria krig nen kleann,
Oo gottegot!
As t mer nich met kerst is
want dan bin ik vort.*

Maakn da'j tegn den tied vort bint. Dan kö'j met de kerstdaag um n heerd in t hoes nich wean. Vaaks 'op de vloch' noar t boetnlaand, duur de kuierlatn met te nemn en t op de weentersport an te hoaldn? Of op de vloch noar t boetnlaand, umdat t oorlog is en t finaalvort gin hoes en heerd meer gef?

*In dee tied
badn der völ buze gin dak
en schepers, schoapscheeders, scheernsliepers en soldoatn
- schoonwal nich droonkend of in n dreum -
laagn verspreaid in de vealdn,
tut de bosschop tieding bracht
dat der nen kleann
in de weerld was kömn.
In zuk n stil uur
wördn ze vuur nen oogslag weekmendig,*

*vuur at meurderiej zich wier könnink maaken
 en - met nen dag of wat -
 onnnözzele keender t liedn zoln.*

In dee tied, dee't dizze kaant de weerld rechtervoort met n anvaank van de kristelike joartelling wördt duud, wördn de Pax Romana duur n deel leu oondergoan as nen zoern zet van oaverheersing en oonderdrukking. Alle heurigen mosn in t weerldriek van de vrömde heerschopn wördn töln en inschrevn. Ne bookhoalding dee't de meeste leu an de reande van t riek nich völ goods beloavn.

Maakn da'j tegn dee tied vort bint! Vuur at Herodes, n könnink, der loch van krig en t in n kop krig um de kleann n hals of te sniedn.

Wel zöt zuks in n dreumgezicht ankonn? Nen bosschopper? De keerls in t veald? De wieze manleu oet t oostn? Of - woar at de evangelistn nich van doot - een van 'oonze vrouwleu'?

De oaldn leu zagn net genug tied um t keend op te kriegn, in deuke te wikkeln en met te nemn. En ze maakn dat ze vort kwamn.

Fiets bie de heurne

19-1-2007

Zoo kan t mangs goan met keunst en verbeelding: dat ze oe op n good moal met aandere oogn noar de dagelikse dinge kiek'n loat. Dat kwam miej an, doo'k op nen dag n objekt oet 1943 van den Spaansn keunstnmaker Pablo Picasso (1881-1973) zag, woar at e met n fietsnzadel en -steur nen bolnkop met heurne deankn löt.

Seend den dag pak ik de fietse nich meer bie t steur, mer griep ik ne bie de heurne, en mét da'k t rechterbeen oaver t zadel zweai, mö'k geregeld deankn da'k t gat op den bolnsnoet'n heb. t Trapiezer het a seend joar en dag t stoaln ros: t peerd da'k met de veut de spoorn gef duur de pedaaln iederbot noar daalt'n te drukn. At lief en but met wilt doon op n kadaans van de trappers, kö'j oe nen heeln pedaalridder veuln, den met tong en gehemmelte klik-klaknd langs 's heern weagn draaft.

Op nen röstigen, grauwn mirweenterdag he'k kortns t ros van stal haald. Eerstns greap ik dan de heurne, dreain an n dynamo en perbeern de koplaamp. Ha'k in alle geval ne fietsnlöchte at later op n middag n tweedeuster in zol valn. Nog evn t zadel poetst en n paar slaagn weend in de beande. Noa t inspektern ko'w der oet riedn.

Eerdaags neum'n ze zuks Stefns-riedn. Um dikke bene vuur te wean, wö'dn de boernwearkpeerde op n tweedn kerstdag van stal haald um s fleenk rost te wö'dn. Doarmet dat de stieve but s good los wö'dn smetn. Dat stamt nog oet n tied dat echte havervretters wö'dn anspand vuur t seizoensweark op t boernlaand.

t 'Stefns-riedn' wö'dn ditmoal n 'Sulvester-riedn'. Um de eegn but s good los te smietn, gung t vanoet de binnstad van Eanske met t stoaln ros op de Pruus an. Duur de Breenkstroat t stad oet en

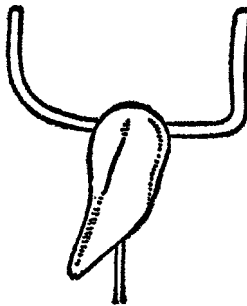
oaver n Allemansveldweg noar de Knalhutte, woar n Knalhutteweg vlak vuur Kafee Sandersküper oavergeet in t Alstätter Brook. t Kafee woar at de Familie Tenhagen nöast Krombacher en Rolinck ok met böggelfleskes van Grolsch döt. Kö’j hoast aait wa terecht, oetgenömn den zacht, griezn oaldjoarsdag dat ik doar langs kwam. En ’k kréag mij nen dörs bij t gewaarwördn van al dee biermearkn, en ik veuln mij al mer wöarmer bij t zeen van ál dee hoonderd zunnepaneeln op t dak bij Sandersküper an de Pruusn-kaant.

Nich te völ an den klokhaals deankn. Gewoon duurtreadn.

Aamper-an wieder op Westfoalse grond zag ’k an de rechter-kaant van n weg n witmetaaln brödken met doarop in roo letters: ‘Achtung Düker’. Ik dreain de heurne s bij en keak um mij hen. Dukers? Woo dat? t Is aans niks as nen waterduurgaank oonder n weg. Hebt ze vuur dee piepn oaver n poal gelijk amparte verkeers-brödkes? Wiederop zag ik der nóg een.

Ik verbeeldn mij da’k doarnoa al mer meer van dee brödkes vuur oogn kreag. t Begun mij te duustern en te duzeln.

t Peerd vreansken en de mage jökkeln. Ros en ruter woln wier noar n stal hen. n Dynamo wördn teagn t vuurrad zet en de spoorn wördn gövn. Op n draf gung t wier op t stad an.

Dreekönningn

6-1-2006

‘Noa Hilligendree wördt elkn dag nen haanntred länger’, ‘as de daag goat längn begeent t weenter te strengn’ en ‘met Dreekönningn koopt de vorst in t laand’. Oalde weersprökke dee’t wal s oet wilt komn. Mangs ok nich. Dizn dag he’w t der noar:

*Dree könningn, dree könningn
Geft mij nen niejn hood*

*De moo mag t nich wetn
Den oaldn he’k versletn
De vaa mag t nich beurn
n Vurigen he’k verleurn
Vuur nen niejn he’k gin geld
Dree könningn bint in t veld
Dree könningn, dree könningn
Doar he’k der een besteld*

Hilligen Dree: schutspatroonn van t roondtrekende volk. En zoo komt schepers, schoapscheerders en scheernsliepers tehoop met Kaspar, Melchior en Balthasar bij de kleanste potboon van de familie: den vuurgezegdn scheperskönnink. Der is gin verlet an luukse zaakn as goald, mirr’ en wierook. Eankeld nen woarmn hood op n kop met dat koalde weer. Da’s genog vuureerst.

Um n kachel wieders an t braandn te hoaldn en n kin an t daansn, is t zaaks um t inweandige an te voorn en op temperatuur te hoaldn. Doartoo is der um dizn tied van t joar leaverworst, bloodkook en pork vuur t gerak.

Pork? (Sprek oet as *pörk* met de o van *bok*) Pork-in-n-buul is puddink van mel en rozienn dee’t kokt is in nen linn buul. Bij watleu wördt der met Dreekönningnoavnd, ’s oavnds vuur den zesdn jannewarie,

ne boon in n puddink doan. Der bint der ok dee't ne boon in nen kookn doot. Wel dee könninksboon - ok wa heilig beunken neumd - op n teelder krig, is daagns der noa de baas. n Godgaanzn dag.

Loat dat slagmoals n jungstn van de familie wean den vuur evn könnink spöln mag. Net as watwegter met Onnözzele Keender (least onscheuldige), vuur ne dikke wek terug (den 28stn desember) en t narnfeest tusken Kerst en Karnaval.

n Könnink van de kleann mag ne papierne krone op n kop en wördt vuur nen dag keender- of ezzelbisschop. In t Rijksmuseum Twenthe steet nen oaldn hoaltn ezzel den doartoo wal s deend kon hebn. Met Palmpoaske wördt den ezzel wier van stal haald. Ne schöp woar at völ leu t aarme beest - t beest van de aarme leu - geern met nen osn bieje krub zeet. 'Um t klean woarm te poestn' dreumt ze loed-op. En um oet n voorbak te vretn. At t klean der mer nich wat van an koomp.

Vuur nen oogslag de weerld op n kop: de kleane leu an t woord en wöarmte an de kille, koalde leu.

Zoo mer s wat gedaankn bieje anvaank van n niejd joar, met t längn en strengn van de daag.

Karnaval en vasseltied

3-4-1998

In Lönneker hebt ze kortns vuur t eerst seend joarn de karnavals-verdeffendering der bie j daal smetn. Der wördt van doan, der is rechtervoort zoo völ te doon, dat der vuur dit volksvermaak gin ruimte meer is. Der wördt ok wal s zegd, dat eankeld dee drie daag van t joar de leu zich de mombaksels nich opdoot, mer juist ofleit. Mag luk paradoksaal liekn, mer der is bes wat vuur te zegn. t Is juist met zukke daag dat watleu oet n sluur van aln dag komt en t böargerleus pak oettrekt.

Noa t vermaak de vasseltied. Zal n deel leu worst of kook wean, mer nichterum hadn watwegter leaverworst en blodkook alns van doon met t der oe eerst zat in etn um der dan wier nen zet van of te zeen.

Wat leu hebt t nich op karnaval en veendt t vastn nich meer van dizn tied van oaverdoad. Zee wilt zich nich teumigen en meer is nooit genog. Toch hef t vastn hier nog nich ofdoan: as antwoord op ne veerentweentig-uurs-ekonomie dee oons alverdan ophisket um vandaag meer te broekn as gister en morn meer as vandaag.

Rechtervoort lik de vasseltied vuur de meeste leu nich meer wat in te hebn. Eertieds was dat aans. Doo mósn de leu nog wal evn, vuur at de natuur wier wat of te smietn har. An n vuuroavnd van de vasseldaag broekn zee zich nog best. Krek o'j n bes porsie loch inoademt vuur a'j veertig tel 'nös en bek' toohoaldt.

An n eand van de weenterdaag was t vasseln har neudig um t leavn te hoaldn. Met de tied wördn dizn nood tut ne ideologie van verschelnde religies. Kearkn waarn wal wiezer um vasseltied nich in te steln op n tied van t tuffelstekn. Der waarn pastoors en domneers dee't in t vrogge vuurjoar de leu vuurhöaldn dat nen gustn tuffel t gezondste etn was. De leu hadn nich völ aans as wat t

laand en de beeste eer gövn. Dizn tied van t joar mos t der dan joa wa schroa biejangs: zeunig an met t vlees, de tuffelkes oetteln en butke biejang butke doon um der met oet te könn.

t Weark op t laand löat nog evn op zich wochtn. t Krachtvoor kon doarvuur laterhen in t vuurjoar better broekt wördn, as ok de hoonder wier better legn woln.

Der bint etymologiese verkloaringn dee t karnaval en t nich etn van vlees biejang mekaar brengt. *Carne vale* (vlees, vaarwel) en *carne levare* (gin vlees etn in de vasseltied) wiest dee kaant oet.

t Riek an kluur van t karnaval met vretn, zoepn en angoan is hil wat aans as n veertigdaagtied den der noa koomp: nen zet den duur de kattelieke keark met grauwe aske an wördt vöngn en an leu vuur wördt hoaldn dat ze bloots van stof bint en noatieds tut t zölfde wier wördt. Zun teagnoaver göf wal deepte an t daagliks bestoan.

Bewaar der miejang vuur, da'w terug mött noar vrogger tiedn, mer rechtervoort is t materiële de leu te völ baas. Dee vervlakking hef mangs wat van nen lankzaamn dood.

Zäkke en aske

12-2-1999

‘Gedenk mensch dat gij stof zijt en tot stof zult wederkeeren.’ Komnden goonsdag is t wier zoo wied in de roomse keark: t askruuske vuur de plät as teekn van vergankelijkheid van t leavn en as teagnwicht an al dat verbombamn met t karnaval. Dit is wis a seend de tiende eeuw in zwoonk.

Met de middeleeuwn kreag t kearkvolk vuur de vasseltied strakke vuurschiftn met um van t vret- en vriejvlees of te blievn. Augustinus (4-5de eeuw) en Thomas van Aquino (13de eeuw) zoln doar wis nog wal s met van doon könn hebn had. Den eerstn zag de zinnigheid an vriejeriej as n gevöarlik eegnbelang. t Moch allenig wördn doan met t oog op de noakomnschop. Den tweedn vun dat de leu duur t al hen woarearns ne stie hadn tusken *t geestlike* (de zeel) en *t stoflike* (de hoed). Zeel en hoed as een. De zeel zol dan nich-stoflik en onstearflik wean, dewiel de hoed wat tiedeliks is. Der waarn leu dee’t juutn tjödnzäkke antrökn en zich aske oaver de hoed smeaten um zeen te loaten dat ze warestig an bootnis döadn. Op zunn dag wördn der a vust rekkening met hoaldn, dat t vandaag of morn wal s n moal buurd kon wean met t eerdse leavn en dat doar wal s reknschop oaver doan mos wördn.

Met de *Renaissance* wördn de hoed niejs wier estimeerd. Watwegter raakn t vasseln doarmet oet de tied.

De riformatie keann ere eegne andriftn um nich eankeld met de vasseltied an bootnis te doon. t Gaanze leavn, alle daag verdan, mosn de riformatoriesn wa good wetn, dat de leu anmaakt bint met slechtigheid.

Doar hadn de roomsn meender last van. Tut wied in dizze eeuw bleaf t vuur längere tied ofblievn van ál t vlees vuur watleu um greuts op te goan. t Askruuske göal doarbiej as n kortdoernd onderscheidingsteekn.

De leste dertig joar is dat wa aans wördn. Der is n deel leu dat t grauwe mearkteekn der rap wier met de mouwn of strik.

De verbraande palmtäkke - diznwegter wördt buxusbuske palm-buske neumd - van t vuurgoande Palmpoaske wör as aske duur de pastoor op n schöttelke doan, met wiejwater nat maakt en bieje de kearkleu met n doem op de plätte drok.

‘Vaar, wat zear den zwartrok doo at e oe dee aske vuur n kop streak?’ vrög de kleane noaberjong.

‘Gedenk mensch dat gij stof zijt en tot stof zult wederkeeren.’

‘Dan möj’ noe toch s metkomn en bieje oons achter in de kaste kiekn’, döa den börsel en trök de kastduur los um em al den stofpröttel zeen te loatn, ‘doar koomp wel of doar geet der een hen!’

Bokverbraandn

17-2-2006

Bokverbraandn. Steet in gen weurdnbook, wat dat noe feilks inhef. Mer in pleatskes as Oldnzel, Oatmörske, Vas, Geester, Tubbig, Reutum, Weersel en Albearg wet ze der aans as de bestn oaver met te proatn.

De boeskeul (Kadolstermännekes), siepel (Othmarridders), spekscheters, papsleevn, shoapnbölkes, pinn, knolntrekkers en bukke - bukke joa - stoat vuuran at temet an t lestin van n dikn, doln of vetn dingsdag met vasseleravnd de karnavalstied noar n eand geet en de vasseltied nen anvaank neamp. Dat doot ze met t rituele bokverbraandn: nen hoaltn ziegebok, mangs ok nog wal s n vel dat op is vuld met zaagmel of stroo, wördt um elvn oaver elf met n striekhöltken in braand stökn. Teagn twaalvn is t ofloopn.

Woarvandan hef dit zuverings- of bezweringsritueel zien vaste rit kreagn? Der bint leu dee't zeit, dat t sumbool steet vuur t (vuur gek en onwies) met dörskekluppel daalhoun en doodbraandn van t zwarte weenterspook: n alias van de hongerdood woar't ze zich vuur bangt en dee't ze oet wilt drieve, doarmet t nieje leavn wier kaans krig oet te loopn. Um an de kookaante te blieve, hoaltd de leu zich achterbaks met mombakn en beestnvacht.

Den dingsdag is an t lestin nog dik van t (oonder n droad hen) vretn, zoepn en angoan. t Beestachtige benemn möt doarnea zoo gauw as t mer kan wier vergetn wördn. Schielik wördt t deankn doaran vortdrukt.

Doar is ne stroopop met de gedöante van nen zeundnbok vuur. Et aarme beest wördt doarmet tut et lillike deer. At ze den strooin zeundnbok an hebt stökn, braandt e - feal en hel - in ne kortigheid van tied op. Bint ze der lechtveerdig met kloar. Ginn langn liednsweg vuur t aarme deer en ok nich vuur de leu dee't der umhen stoat te kiek. Doarmet zoln de zeundn van de leu rap in

rook opgoan. As woln ze noar boavntn ofsmee kn dat ze vergövn wördt vuur de misn dee't ze hier hebt maakt en de bukke dee't ze met de karnavalsdaag schötn hebt. Um zich der op te wiezn, dat der s ooit nen eand an t tiedelike koomp, striekt watleu mekaar noa t bokverbraandn de aske vuur de plätte en goat ze met de biln bloot ('boks-oet' het dat). Der bint alzoö biejderhaandsn dee't vuur t zingn oet de pastoor zien book met Askegoonsdag t askruusken a op n hoaltn kop hebt.

t Met mekaar wier in de riego maakn is - net as alle sumboliek - ne rituele spöllerieje, mer ok ne spölleriej oet eernst, dee't ze vuur tiedn terug bedacht hebt um t met zichzölvn wier kloar te kriegn. Dat döadn ze duur de heugere machtn van doarboavn - en laterhen den Eenn - de zeundnvergeaving in n moond te legn.

En wat der 'doarboavn' van dacht wördt? Doar kö'j laank en breed oaver disseln. t Is nich aans as in de tiedn van Hefaistos, Oedipus en Jakob. Of in Leviticus 16, woar at de jödn ere zeundn op n pokkel van nen zeundnbok vort löatn dreagn noar de weuste, Azazel, t deustere spook temeut.

Den bok van dikn dingsdag geet bloots in n rook op. Loa'w t zoo zegn: doar met deankt de leu zich dat ze der met kloar bint. Vanniejs beginn en mer s kiekn hoo lang of dat doern kan.

An inconvenient truth

9-3-2007

Wel wil, den kan vuur niks noar n film. Dan mö'j wa noar Concordia an t Oalde Maark in Eanske um noar den miljeufilm *An inconvenient truth* van Al Gore te kiekn. Mer dan krie'j ok wat anprisnteerd: opdoan met twee Oscarpriezn. n Film löt zeen hoo at dizn eerdkloot in ne kortigheed van tied an t opwöarmn is. Ne waarheid woar elkeen met verleagn kan komn te zitn. Ok den zölfdn Al Gore den in een joar tied vuur wa 221.000 kilowattuur an stroom verdöt. Wat dat al wa nich kostn mag. Tut begin april wördt den film anböadn duur de Gemeente Eanske: alle daag um half vief 's middaagns. A'j de tied der nog too kriegt. t Schient dat n oordeelsdag vuureerst nog evn oet is steld.

Biej films as *An inconvenient truth* en *Doomsday called off* zit gen ongelöagn woord an plat bie. Ma'k leegn at t nich woar is. Ne waarheid leegn. Umsgelik goat de gedachtn oet noar geleufweerdigheid en polletiek.

Loa'w wat dit anbetref s luk dichter bie. Femke Halsema van GroenLinks röap ne kloch BN-ers op um n manifest vuur ne greune revolutie te teekn. Met leu dee't - maakt nich oet wat - direks met n nös vuuran wilt stoan. t Geet de meestn der gils nich um wat zeuniger an te doon met enerzjie, t is der meer um te doon - en doar wilt ze zich best vuur broekn en álle enerzjie in stekn - um wier s in t niejs te komn. Met n kop op de tillevisie of in de bleadkes, at t mer vuur n ankiek is. Da's ok van belang, mer dan wa eerst et eegn. Van t meendern met ok mer een kilowattuur an stroom heur iej gineen.

Oaver n umgaank met enerzjie kö'w t nòg luk dichter an n heerd zeukn. De Lipperkearkstroat in Eanske. Doar tröf ik der kortns bie. de bakker een oet de stroat den met de luukse waag veer stoetns

kwam haaln. Hee zag miej met nen stoetn oonder n aarm noar boetn komn.

‘A’j der veer haalt, krie’j korting’, döa den buurman.

‘Et iej dan met n beadn veer stoetns op eenn dag?’

‘Nee, dee stop ik in de vreeskist. ’s Aanderdaagns haal ik der een oet en den loa’k doo wördn in n magnetron.’

‘Mer iej könt hier alle daag terecht um verse stoet te haaln.’

‘Huh??’

‘Hoof iej gen benziene te verknappn en kom iej zölf nog s an t loopn. Kö’j oe dat invreezn spoarn um t oaver nen magnetronoavn gils nich te hebn. Schelt oe nöast n anschaf heel wat an elektrics.’

Dat wont in de binnstad, löp alle daag bie j t hoes en hef de weenkels kort um n hook. Jag vuur n paar tred met n auto noar de bakker um verse stoet te haaln dee’t e evn later in de vreeskist smit um ’s aandermorns met n magnetron wier doo te kriegn.

t Is ongelöagn woar: *An inconvenient truth* tusken Lipperkearkstroat en Oalde Maark.

Wel krig van zien leavnsdaag zoovöl dorigheid in eenn oam bie j mekaar?

Hebban olla vogala

22-3-2001

t Öldste Neerlaandse haandschriif is nen kaantteks in twee taaln.

*abent omnes volucres nidos inceptos
nisi ego et tu
quid expectamus nunc*

Nen schiern moondvol romanties Latien oet de abdiej van Roches-ter in de groafschop Kent, Engelaand. Nen Westvlaamsn mönnik hef der vuur zun neegnhoonderd joar terug kringselkes zitn te teekn in de kaant van n stuk perkameant. Noa at der niejn eenk an was maakt en wier nen shearpn peunt an de veer was snedn, schreaf e ne *probatio pennae* um te kiekn of de pen t nog wal döa. Dat döar e met ne oaverzetting in ziene eerste sproak.

Laterhen wördn dit perkameantn pennperbeersel broekt in nen bookbaand. In 1932 hebt ze den teks vanniejs wier veundn in *The Bodleian Library* van Oxford. t Zat um n Oaldengels haandschriif hen.

Seend dee tied het t den oaldst bekeandn dichtreagel in t Neerlaands.

*hebban olla uogala nestas bigunnan
hinase hic enda thu
uuat unbidan uue nu*

A'j in dizn teks de u an t begin van n woord least as ne v en aans as ne oe, de uu as ne w, en ne dan hard-op oetsprekt, steet der zoo um en noabiej:

*bint alle vöggel nuste begunn
boetn ik en doe
wat wocht wiej noe*

Vast nen kloosterkeerl den t slim te pakn har. Mag wean hee oetn zien gemood as kaantteks bie j n religieus epistel.

Een van de oaverzettingn in t Neerlaands van vandaag-an-n-dag koomp van K. Schippers:

*iedereen doet het met iedereen
behalve jij en ik
komt er nog wat van*

Der zit trek in de loch. t Vuurjoar kunnigt zich an. Gen bettern tied vuur verhaaln en gedichtn oaver de leefde. Met meert vleeft dit soort van beuk oaver de teunbaankn van de bookweenkels. Doar köj op wochtn.

Half geald half weark

15-1-1999

Der geet n gevoel van ‘zich met mekaar bie j n bok loatn doon’ duur de weerd, noe at t girale oaverzetn van geuldns noar uro’s in gaank is zet. De baankn hebt der met de feestdaag naar drok met west um t al op tied in de riego te kriegn. Doar mos zölvns nog nen deerdn kerstdag an te pas komn en ok op oald- en niejjoarsdag hebt ze nich stil zetn. At doar met onregelmoatigheidstooslaagn doan wördt, dan hef dat de metwearkers nöast de derteende moand nen mooin stuver opsmetn. Al dat umzetn kostn allenig de baankn in Nederlaand a zun twee miljard ekstra. ‘t Kost n luk, mer dan he’j ok wat’, zölt ze wa zegn.

Joa, met t giraal verkeer kö’w t wetn noe. Alns wat bie j- of ofschrevn wördt, geet in uro’s zoo um en noabie j duur de hälfte.

‘Wil oe temet nog wa nen zoern ofgoan’ heurn ik der een zegn, ‘mö’j met hil wat meender too.’

‘Te j möt mer deankn, dat nen geuldn zoo temet nich aans as nen uro is’, döa’k wierum. Kö’j op wochtn. Wat rechtervoort nen stoetn nog an geuldns kost, is met n joar of wat a zoowied in weerde kukeld, da’j der dan krek zoovöl an uro’s bie j möt doon.

Döt mie j deankn an Harrie van de Weerpoal den doomoals verschel har met nen heerboer oet Tubbig. Den boer was duur dag en tied nich te rejaal, zeit mer röstig nen knieperd. Harrie zol ne de oalde pöale en t kapotte droad op n kaamp verwesseln. Noa ’n dag of wat kleain, stunn de nieje pöale liek in t gelid en zat t glemnde grieze böargergleent der strak an. Harrie tevrea met t weark en n boer ok. Allenig, der zat nen hoar in de botter: den boer döa dat e nich voort betaaln kon. Slimmer nog, hee löat verdan-hen al mer op zich wochtn. Doo Harrie noa n paar moal vroagn nog gin geald har zeen, wördn e nieds. ‘En noe mien geald of ik greaf oe alle pöale der wier oet!’

Den grootn boer wus ineenn nich meer wat e betaaln mos, mer

göf Harrie wa percies de hälft van wat ze of hadn sprökn. Doo is De Weerpoal zoo vergreld wördn dat e met n ‘half geald, dan ok half weark’ de duur achter zich too hef smetn en sieto op t hoes an is goan.

’s Aanderdaagns waarn alle pöale mildnduur zaagd.

‘Half geald, half weark’ a’j heurt dat ze diznwegter de etiketn nog nich dubbeld priezn wilt, umdat dat te völ zol kostn. Dewiel n deel leu t der vuur hoaldt, dat der temet met dat umzetn zoo stilzwiegn wat bie’ de pries op wördt doan. De meeste klantns hoaldt der makkeliker de haand an, at ze vuur nen oogslag de priezn in geuldn én uro’s zeen könt. Hier te laande doot ze doar vuureerst nog nich an. Da’s bie’ de Belzn wal aans. Doar bint der bie’ dee’t net zoo leef gister a den uro in meunt- en papiergeald hebn wilt. Doar in t zuudn lacht ze zich schel oaver dee pinnige keeznköp. Aans nearns vecht der twee zoo um nen ceant, meant ze doar, dat t wa de Hollaanders wean mött dee t kopperdroad oet hebt veundn.

GSM

6-8-1998

- Nen watte-SM?
- Gee! Gin SM.
- Oo, iej meant da'j t zonder SM doot?
- Keerl-en-gin-eand, vuur at oe dát s an t verstaand is kuierd! Wiej hebt t hier oaver nen GSM, noakommeling van de rooksinjaaln en wat ze laterhen diznwegter wal s den kuierdroad neumd hebt.
- Nemt miej nich kwoalik, verkeerd verbeundn. 'k Zat op ne aandere golfleangte.
- Rechtervoort kommuniseert de leu vanniejs wier zonder droad oaver grote ofstaandn. Kö'j zölvns t grote götngat met oaver komn.
- Ok met pleatkes of beweagnde beeldn der bie?
- Mangs wa, aait nich.
- Mer uh... Gee-Es-Em, woar steet dat noe feiliks vuur?
- t Braandt miej op t theeblad, ik wol t oe zoo wa zegn.
- Gespreksmasien?
- Nee, loat miej evn prakkezeern... A'j nog evn wocht dan rolt t der miej zoo oet. t Lig miej miej vuur op de lipn.
- Of wocht s: kö'j Ginne Sekonde Misn, wat ducht oe doar dan van?
- Dat zol t könn wean in t plat of t Haarlemmerdieks. Nee, t steet vuur ne Engelse oetdrukking. Hè, woarum wil t miej zoo rap nich van binn scheetn?..
- Dan zo'j 'dzjie-es-em' zegn mötn.
- Feiliks wa joa. Mer dee leste ofkorting dee'j doarnet broekn veen'k aans ok zoo gek nog nich: watleu loopt der met of ze n dirkteur zölvn bint.
- Wat meant ze wa.
- Kortns fietsn der zunn dirk met zien gee-es-emmeke op n rug, achter n boksnoord. t Hemd good strak in de bokse a'j dat deenk vuural nich oaver n kop zoln zeen. Löapn der n paar wichter langs de stroat en dee schreeuwn em noa: 'Tillefoon!' Ha'j den keerl

zeen mötn. Hee sprung hoog op van de fietse en kwam met t spil op de stang wier terech. Jodeln of e op n hoogstn Alpnbearg stun. En doo gung dat deenk an t lestn ok nog of. Ha’j dee wichter heurn mötn.

- Dee bedöadn zich wisse.
- Ach keerl, dee bint der in blevn.
- Kö’j wa wat met beleavn, a’k oe leuvn möt.
- Toch zoo gek nog nich dee dinge.
- Blief iej met lachn, wo’j zegn. Dan mö’w ok mer s op zunn primafoonweenkel op-an.
- ’k Wet t wier!
- Watte?
- *Global System for Mobile communication!..*
- Da’s aans ok gin plat.
- Da’s aander Sassies: da’s Angelsassies.
- Joa joa, za wa. Evn de schoonmoo beln.

Nen eernsweerdigen kasteelheer

26-11-2004

Jaap de Groaf koomp achter de duur hen kiekn um ne kom koffie met te dreennkn. At e eenmoal op n kuierstool zit hoof iej joa hoast niks wierum te zegn. Hee stöt woar oaver an en n uurken later, at e wier hen geet, hef e aait nog t woord. Doar krig wel aans gin boe of ba meer tusken. Breedvlaags en met wiedse maneuvelds döt De Groaf zien verhaal.

‘Vergangn wek bi’k met n trein van Eanske hen en wierum noar Heino west. Biej t station van Almloo koomp n wicht met bosschopntaske en parpluu an n aarm anstoevn um nog op n trein te könn stapn. An de duur wördt ze een van ere roo schone kwiet. Den vaalt eer doar tusken de treaplaank en t perron op t spoor. t Wicht smit de taske in n trein en maakt anstalt n um met t parpluu t verleurn deenk van t spoor te visken. Mer n kondukteur röp eer wierum. Ze sputtert der nog luk teagn-in en geet n trein wier in. t Wicht zet zich teagnoaver mij daal en nostert nog wat noa. In n eergeteen trek ze den aandern schoon oet en smit den van metwilligheid oet t raam.

‘Met begeent n trein te riedn, mer noa n paar tred höld e ok a wier stil. Noa n minuut of twee zet t hele spil zich vanniejs in gaank. A’w Wierdn a vuurbiej bint, koomp n kondukteur langs um de plaatsbewiezn te kontroleern. Biej t zeen van t wicht gif e eer den verleurn schoon wierum. Ha’j dat gezicht s zeen mötn...’

At e laterhen in Heino an is kömn en woar biej t kasteel duur n bos geet te striedn, döt De Groaf op al dee blauwe brödkes met *Verboden toegang* niks op oet. Stun em doar ineenn nen jongn bosopzichter op te wochtn. Wat hee doar zooal in t zin har?

De Groaf, ok nich vuur een hoondergat te vangn, döa van achter oet n haals: ‘Foei zeg, ken jij de oude baron niet meer?’

Den keerl in t greun har em eerst met nös en bek an stoan te kiekn

en was der in ziene alteroasie an t lestin sliepsternds tuskenoet goan. De Groaf kon wieders den dag as nen eernsweerdigen kasteelheer geröst zienn gaank maakn.

Doo't e teagn n oavnd met n trein wier op t hoes an gung, völ'n em bij Almloo de oogn op nen rooin schoon den doar nog tusken de bielzn lear.

An t lestin dreent e n lestin strup koffie der koald oet, schöf n stool van zich of en kuiert heandig op de duur op-an. De Groaf wocht nich op aanderleu, dat dee em n leentken toobedeelt. Hee döt der zich eavngood zölvn wal nen adellikn tittel an too.

Of e der wieders nog wat bij an döt, kaan'k zoo nich zegn, mer de verhaaln dee't e hef, zo'k der nich um misn wiln.

Pallem Poasken

11-4-2003

Met n dag of wat he'w Palmpoaske. Dan löp doar wier n köppelke keender met stoetnheankes op 'n stok, met luk greun, nen 'peties' of nen renet-appel, dan wa nen siensappel en wat der al meer nich an sneagood oonder mag hangn. Den stok neumt ze diznwegter nen palmpoas.

Wat geleerdn goat der van oet, dat dizn voarm van folklöre ne verwiezing inhöld noar de vuurjoarsfeestn dee't eertieds oonder den oaldn meiboom vierd wördn. Leu dee't der meer van wetn wilt, möt doar t beukken *Palmpasen in Twente* van Gerard Vloedbeld oet Almloo mer s op noakiekn.

Vloedbeld haalt verschilnde soortn en moatn an. 'k Wer alleen nich wat der rechtervoort al nog van oaver is. Dootieds ha'j jongs-en meakes-palmpoasns in Riesn (met tükke van spardann), Almloo har ze van posselbuske, Oldnzel en Deannkaamp döadn palmbuske met dree kukelheankes, Oatmörske kenn palmbuske met eenn haann en doaroonder veer kleann. In Eanske waarn de palmbuske beteun en har den grootn haann veer kleann op n rug. Hengel döa met n paar onmeundig grote palmpoasns en in Boorn hadn ze fiene danntäkke met nen grootn haann en twee kleann. In t Vreezn-ven löatn ze palmtäkskes breedvlaags oethangn met boavnop ne grote zwaan. Wieders schrif Vloedbeld dat leu oet 'Tubbig t rech nich meer wusn, umdat ze doar nich zoo drok an Palmpoaske döadn: un eenvoaldig spilken met hier en doar n palmtäkske en doarboavn nen grootn kukelhaann.

En at de keender dan met al dee gevoartes in n optocht doar met roondtöagn, göf t n zingn al wat t mer kon:

*Pallem pallem Poasken
Heurt de boonder kroasken
Heurt de veugel zingn
Loat den pallem springn*

*Hei Koerei!
 Hei Koerei!
 t Is nog eenn zundag,
 dan kriege wiej n ei,
 dan kriege wiej n ei
 met ne stoetnbrugge der bieje.*

In wat deel van 'Tweante, benaamp an de oostelike kaant, wördn der vuur 'hoonder en veugel' 'koekoek en kiefte' zungn:

*Pallem pallem Poasken,
 Loat n koekoek roasken,
 Loat de kiefte zingn,
 Dan kriege wiej lekkere dingn.*

Woarvuur dat 'Hei Koerei' steet is nich hilmoal dudelik Zoo mer n hoeraatjen, of dat t vaaks nog van doon hef met t oalde kearklatien, waarbiej 'Hei Koerei' verbasterd zol wean van *Kyrie eleison* ('hebt met oons te doon')?

Nog eenn zundag en dan geet t der wier van:

*Dan kriege wiej n ei
 Eén ei is gen ei
 Twee ei is n hallef ei
 Dree ei is n poasei*

s Kiekn wat t al gef de komnde daag.

As n poaskemorn koomp is t vroom genog

6-4-2007

Tut vandaag an n dag hebt diznwegter twee anmeerkelik oalde poaskegebroekn aait nog staand hoaldn: t vlöggeln in Oatmörske en t poasstaaknslepn in Deannkaamp. De leu kiekt zich de oogn oet. Komnden zundag koomp t volk der wier vuur tehoop. In nen ritueeln umgaank slept volgelings en noalopers in nen grootsn slinger ne dikke sigaar met acht poaskeerls achternoa, um stiepels hen, duur t binnste van t Siepelstädke. Biej de Peern köttelt ze met nen poasstaakn van t Singraavn achter Judas en Krioter op de poasweer an. Doar wördt den staakn bie j opbod verkoch. n Deannkaamper schoolmeester Willem Dingeldein (1894-1953) döa der van as zol Krioter ne verbastering wean van Iskariot, Judas zienn achternaam. Dat bint der doarmet twee oet een. In 't Doarp' döadn ze eertieds zammeln in natura duur vanof Palmzundag eier te gaddern. Krioter as n oetvoerder en Judas as n buulbaas den oaver de penningn en de eier gung. t Hille kaptoal wördn umzet in braandhoalt en jongn kloarn.

Goodndag, goodndag!

Hef n haann good trad?

Hef n haann good legd?

Gef oons n stuk of wat eier vuur t poaskeveur!

Um n boakn in n braand te jaagn mos Krioter de braandton boavn in n staakn hangn. Doar umtoo was t sprokkelhoalt opstapeld. t Schient dat ze vroggerdaags verdachte leu - en laterhen stroopopn - op n braandstapel beundn um ze t veur an de schenn te legn. Met nen hoop gekrieske en gebleer wördn t braandoffer leavntig an t offerveur opdröagn. t Vuurjoarsgebroek mos jöarliks doan wördn um iederbot mer wier met t weenterspook of te rekn. De aske wördn oonder t nije bouwlaand ploogd en deenn doarmet as geunst vuur de groond tut n anwas van t nije leavn.

*Den stearvnd oons t leavn gaf, alleeloeia.
 Verrees in glorie oet t graf, alleeloeia.
 Alleloeia, alleeloeia.*

Ankomnden zundagoavnd wördt bie j mennigen boakn t veur um-
 mer nog anjag duur nen geestlikn. Met ne heandige sigaar wördt
 n Heer bewierookt en loafd.

*Doar now t feest van Poaske is, alleeloeia.
 Wie j zingt van Here Jezus Christ, alleeloeia.
 Alleloeia, alleeloeia.*

Bwierookt, loafd... en in n braand jag, kö'j oe der bie j deankn.

*Alleeloeia.
 Alleemoeia, almeboeia, ammeboela.*

An n eand van n eerstn poaskedag zit n Judas wier vuur n joar
 laank zonder weark in nen deustern hook. En tookn joar? Dan is
 Krioter der an. Alzoo wördt den tut nen niejn Judas en geet n
 oaldn in n rook op.

Poaskedaag

5-4-2002

De poaskedaag he'w wier had.
n Klean wierumkiekn.

Wat ha'w dee vrieje daag te viern? n Anvaank van t vuurjoar? Boakns in n braand jaagn? In volle kearkn zitn um te heurn van n opstaand van den Nazarener? Wa'j oe op meubelsjoos oet konn zeukn? t Getal an eier da'j hebt zoch en doarnoa in n ketstel of in de pan hebt doan um mans te maakn? Een was der gen, twee eankeld n half, bie'j dree begun t joa pas.

Op n eerstn poaskedag he'k vuur n middag de fietse bie'j n kop grepn en bi'k duur t Tukkerlaand hen veurd. Van Eanske oaver Deurningn en dan binnduur op Soasel op-an. Oaveral op n boer dee indringnde loch van oetveurde en injecteerde aalt. Wieders kö'j de leste joarn al vaker ne feestteant bie'j de veurboakns zeen stoan. Noa de poaskeerls van Oatmörske en de staaknsleppers van Deannkaamp grip de geneuglikheed van oalde poasgebroekn al mer wieder um zich hen met boetnmaarkse toeristn dee't zich riegndik in roonknde auto's en busn roond loat toern duur t braandnde oavndlaand van Tweante en n Achterhook.

's Aandersmorns, den tweedn poaskedag, kö'j oaveral um oe too ne loch van noagleuinde boakn-aske roekn. Watwegter zee'j t nóg köldern.

Terug noar n vergangn zundagmorn, den eerstn poaskedag. t Is kwart vuur elvn. Bie'j de Soaseler keark steet den heeln waagnplas binn de grachtn vol met bleenknd autoblik. Alns is oaver de smalle ophaalbrug binn kömn. t Is n ennigstn weg woarlangs de leu eer waag tut vlak vuur de duur kwiet könt. Dat heurt der rechtervoort zoo bie'j. Stoompvol steet t doar, bumper an bumper, dewiel de parkeerplaats van Bruuns hilndal lög steet. Wat at der ne

zeeknwaag an te pas möt komn of at der braand oetbrek? Zal genn doodn um op goan stoan.

Verdan op t stoaln ros duur Deulder de kaant van Albearg oet. Nen hoaltwal is daalhöwn en op de zölfde stie bint herwes en derwes konifeern pott. Un niejmoods klieznlaandschop? Wiederop bint twee haazns an t votsn, met n rug op den kaaln konifeernwal op-an. An t kanaal stek t eerste reet de köp op. Ne boerderiej lig der leag langs n diek.

Biej wat boernfamilies woarearns in Albearg kokt ze dizn dag aait nog nen waskekettel vol met eier. Hoonderd is der mer een. Doar wördt nich in getn mer vretn. Met twintig eier de man bi’j nen heeln keerl en heur iej der bieje. Altemets wilt ze der ok nog wal s n stuk of wat in de pan doen. Watleu broekt ze lever greun, umda’j der schier glemnd hoar van schient te kriegn. Brr.

Döt miej deankn an t begin van de joarn zeuvntig, doo’k der miej n moal good zeek in heb getn. Aamper-an dree gekoktn ha’k der achter de kneupe of t groezeln en keezn der miej van. t Hef ok wal dree joar doerd, eer ik t eerste ei wier an heb reurd.

Un sokkelade-ei.

Ieshealigen

10-5-2002

Komnde daag komt de dree Strenghe Heern langs.

Um misverstaand vuur te blievn, t geet hier nich oaver Kasper, Baltasar en Melchior. Dee hebt eern dag op n zesdn jannewarie. Um dizn tied van t joar bint der n paar aandere vörste dee't t heugste woord hebt. Morn, oavermorn en n moandag bint Mamertus, Pankroas en Servoas der an. Duur de roomsn ok wa ieshealigen neumd.

‘At de ieshealigen der bint, ma’j hopn dat n nachtvors veurbiej is.’

Benaamp öldere leu doot der nog wal s oaver. De komnde nachte bint wat dat angeet van grote betaansie. A’w dán heldere moan en kloarn hemmel kriegt, zit wat boernleu em duftig te kniepn hoodöanig et der ’s nachtns an too geet op t laand en in n hof. ‘Krie’w noe nog nachtvors, kö’j der van op-an dat t gewas der temet nog fleenk schaa van te liedn krig.’

Noar at t schient gef t tusken n elfdn en n veerteendn van de meimoand kloarigheid oaver wat de natuur de hearfstdag aan oogs ofsmit.

Seend joar en dag hebt boernleu zich op den natuurkalender verloatn. Met sprökke en zegswiezn heugn ze zich honneer der zaid en pott wördn mos.

‘Ok a is Mamertus oald en gries, hee höld van vreezn en van ies.’ Mag wean dat ze diznwegter in t Langnven, Geester, Tubbig, Albearg en Hoksebearg zich um n meestn bangd hebt vuur nachvors in mei en doarvandan den kearkpatroon noar Pankroas neumd hebt?

‘Meike, meike, ’k zal oe kriegn, zear n duvel en hee tokkern Pankroas tut vreezn an.’

Den deerdn, woarvan den andeankdag op n derteendn van dizze moand is, hebt ze toobedach met: ‘Vuur nachvors bi’j nich bewaard, tut Servoas der zich um bemeuit.’

Laterhen hebt ze der nog wel as Ieshealigen an too doen. In de Veldmoat bie j Hoksebearg is der ne keark noar neuemd met n getal an gezeln.

‘Den lestdn vorst van t joar, is Bonifoas, da’s wa kloar.’

Wieders hebt ze oaver n poal op n viefteendn mei Koalde Sofie as oavergaank tusken t weenter en t zomer. t Schient da’j den Iesdoor der nich too rekn könt. Dewiel dizn keerl (seend n joar of wat ok patroonhealigen van t internet) op denzölfdn dag wördt herdach. Har n naamn aans nog wa met: waarn ze der op De Hoeve mooi met bewaard wes vuur n vorst.

Krek zoo wat Deannkaamp anbetref. Ok Kloas reknt ze nich tut t riegken van Ieshealigen. Dewiel den zesdn desember joa stöarig op t mirreweenter op-an geet.

A’w de weerperfesters leuvn mait, he’w noa n viefteendn mei n lestdn dag wa had dat n vors nog wat oetrichtn kan. Doar noa gliere wie j zamtiedeliks de tweede hälft van de bleuimoand in en is t met de nachtvörste rech wa doen. De kaans dat t oe dán nog op n emmer vrös, is betleun.

Riesnders

4-2-2000

Riesnders amparte leu? Woar he’j ze nich! Umsgelieks mö’j oetkiekn da’j nich met van dee onwieze stereotiepn vuur n dag komt, mer mangs bint ze mirakels um te broekn umdat der, noa a’j t teagndeel vernömn hebt, hil wat aans van oaverblif.

Riesn: BOB-städke. Nich da’k ooit heurd heb, dat der ok mer eenn bobsleeër vandan koomp. Dat nich, nee. BOB steet hier vuur n Biebel, Orannie en n Böargermeaster, alias Gertjan-biej-de-Heere met de ketn. Riesn: almoal fienn - keerls, vrouwleu en keender - dee’t dreemoal zundaags in t zwarte pak, n langn rok en met strooin heudkes op, op de ‘koarke’ op-an koppelt en vuur de duvel nog nich oet de zied goat, loat hen vuur nen auto. Dee’t op den Dag des Heern nich wearkt, zwemt, op t rad goat of tillevisie kiekt, dee’t eenkennig bint, dee’t wa meer as twintig kearkn hebt en goat zoo mer wieder.

Belcampo hef vuur n oorlog oaver dizn en genn t een en t aander trefnd op t papier zet in verhaaln as *Het plan Kruutntoone*, dat deankn döt an ’n oard vlöggeln biej t Riesnder Scheeld, en *Het grote gebeuren* met niejs wier t Scheeld as stie van doon, mer dan as alns op n eand löp.

Vuur zun viefntwintig joar terug kwam n eerstn börst in mien Riesn-beeld. Doo leern ik in Almloo op de school den eerstn leavntigen Riesnder kenn. En wat bleak: den jong kwam gils nich zoo vaak in ‘de koarke’. Wal löp e met gemnastiek aait in n, dat wa, orannie heamp van RKSv. Wieders döar e n luk ampарт plat in de oorn van elkeen den nich oet Riesn kwam.

Laterhen heurn ik dat Belcampo nen breur har den aait nog woar-earns in n zomerhuusken in t Riensderveald wonn mos: Koarel van n Notoaris, earfloater van de West-Tweantse sproak op t schrift. Riesn har meer in as a’k eerstns dachn.

In de zölfde tied döa ik nen keerl kenn den kort noa n oorlog met de vrouw vanoet t roomse Oatmörske noar t fiene Riesn emmi-greerd was. In n anvaank met al t ‘allochtoonnn-oongemak’ wa’j oe in dee tied mer deankn konn. Doar har e wal s mooie gesjichtn oaver. At hee dootieds op nen zundagmorn oaver t Scheeld veurn, kragt e wal s te heurn: ‘Iej doare, iej magnt neet fieetsn op n zeundag van oonze Here’, woarop hee bescheed döa met n ‘mer van oonzn Heer wa.’

En doo krea’k vuur n paar joar terug vanniejs wier nen inkiek in n smaldeel van n riekdom den dit städke an de westkaant van Tweante te beedn hef. Slofstra, krek pensionneerd as hoedokter, kwam vuur n droad met t beukken *Woer zij van*, oaver bie- en schealdnaams in Riesn. Al was t allenig mer vuur de wille a’j doar s in gungn kiek. Bordewijk zol der aavngunstig van wördn. Wat van naams as Ulknbatske, t Haainveutje, de Braandlappe, Neantn-Dieks, Vandroads-Pille, Blikoortje, Doo-Jantje, Pröttel-Wilm, n Duusker, Oargeloos-Oarnd, de Bonnekos, Knetter-Oarndje, Sköpn-Koe-road, t Jötteken, De Tute, Töns, de Morre-Beernds, Oabrams Dika en Poer-Henkie?

Riensders amparte leu? Loat t astebleef zoo wean!

Gin weurde

26-5-2000

Gin weurde. Der bint gin weurde vuur, schreaf Han Pape, en toch mö'j weurde broekn. In t kondoleanseregister kon'k gin aandere weurde schrievn as *Gin weurde*.

Acht uur noa den onmeundigen knap perbeern ik vuur t eerst wat op t papier te kriegn. t Moch em nich helpn. *Gin weurde*.

Achtteen uur noa den knap wier s perbeerd. Hellekopters boavn de stad, gölnde sireenn, doar en woar nog kleane plofn oet n rook en ne binnstad dee is ofzet duur unifoarmblauw en -greun. Wieders nen bas volk an persleu, leu dee't de stad nich in en oet dörft. Op n paar hoonderd meter van woar a'k dit hakkel, bint roetn knapt. Zee ligt an groezelmeantn op stroat, en in de huze. Sponningn der oet, schuurn in de muurn.

A'k oet t raam kiek, zee'k nòg den zwartn rook. Doar, n paar hoonderd meter wiederop, ligt leu oonder t puun. Völ leu wett nich hoo't ze t der met hebt. Een van de leu oet den binnsten kreenk zear: 'Iej maakt gin keuzes, iej goat en iej doot.' Wieders *gin weurde*.

Acht daag liekt wa acht wekke. Oonderwiel völ leu an n kuierdroad. Ok Bennie Sieverink, den in n Roskam, net as ik, geregeld ziene platte weurde döt.

- Maak van gin weurde óene weurde.
- He'k a n moal eerder doan, mer is nich pubelseerd.
- Ach wat, kroep met de tied achter den tekstverwearker en typ vuur de voest vort wa'j de eerste daag met hebt maakt.
- 'k Zal zeen wa'k doon kan.

'At der gin weurde vuur bint, mö'j ze toch broekn.' Woord en beeld spookt duur n kop.

'k Zee niejs wier t sierveurweark met völ blauw en witn rook. Ne zitbaank zealt as nen grootn boogn duur de loch. Glasschearvn, brökke gewoapnd beton en zwartn rook. Alteroasie. Op ne krusing van de Oldnzelerstroat jag ne rooie bestelwaag tuutnd met nen rotgaank duur t rooie lech t niejsgierige volk temeut. Vort van de onstie. An de achterkaant bungelt der nog n paar blote bene oet. Wieders *gin weurde*.

Wieders gin weurde, eankeld naams dee't t verhaal vertealt. Zoo mer ne gapse dee't an dizn raamp verbeundn zölt bliavn: S(mallenbroek) E(nschede) Fireworks van n braandheerd. De Tollensstroat van de stie. Danny de Vries met de eerste beeldn, Reinier van Willigen met de eerste portretn. Jan Mans den eerstns allenig drok is met koördinatiehölp. Wethoalder Eric Helder met de papiern. n Eerstn minister met de weurde. De könnigin met de treust. De leu in witte päkke dee't as steenkeszeukers n binnsten kreenk roskamt. De leu dee't ze nich veundn hebt. Ok duur dizze elleand? En dan de doodn dee't seend den derteendn mei lankzaam-an nen naamn hebt kreagn en t nich meer noaverteln könt. Hilmoal gin weurde meer hebt.

C&A

24-8-2001

Eertieds kwam n deel leu van oaver n poal dizze kaant oet um luk too te verdeenn in de kost. *Hollandgänger* wördn ze neumd in de Pruus. *Hantsjemieren* in t Frees. Benaamp tusken 1750 en 1850 reurn dee zich. Laterhen zochn zee eer heal oaver t grote götngat in Amerika.

t Waarn dootieds meestns zeeleu, grösmeaiers en handelsleu. De zeeleu gungn vaak met op Spitsbeargn en Greunlaand op-an um walviske te vangn.

De hännekemeaiers trökn in de gröstied met zees en heuivoark op Grönningn, Freeslaand en Hollaand op-an. t Is kloar wördn dat nen vuuroalder van n voetballer Dennis Bergkamp ok zunn gröskeerl was.

De handelsleu nömn meestntieds wol, linn en goarn met op n hakkepak. Völ noakommelingn hebt zich laterhen diznwegter inhuusd of zich wieder oaver de weerld hen daalzett. Oalde tjödn-families as Voss, Schweigmann, Peek & Cloppenburg, Lampe, Kreymborg, Hettlage en Brenninkmeijer gungn nich länger meer met n pak roond, mer neugn t koopvolk noar ere waarnhuze.

Oet den tjödn-tied döt n verhaal, dat eenn August oet Mettingn op n good moal bie j n meanske vuur de duur stun um ne lap stof te verkoopn. Zee wol der nog s evn oaver prakkezeern. t Was ne mooie lap, mer nog wa an de pries. An t lestn löat ze t toch mer hen goan.

’s Aanderdaags kwam der nen aanderen tjödn an de duur met net zunne lap stof, mer dan vuur de hälft van t geald. t Means har voort ‘verkof’ roopn en met de wille betaald. Zee bliej, den koopman bliej.

‘Mö’j mij toch s verteln woar a’j vort komt’ har t vrouwmeans an n tjödn vraagd.

‘Oet Mettingn’ was t bescheed wes.

‘Mer doar kwam den van gister ok a vandan!’

Dee zölfde wek stun der nen deerdn lapnkoopman an de duur, mer t vrouwmeans har nich meer wat neudig. Nichterum neugn zee den tjödn op ne kom koffie. Doo vertöl zee, wat ze eerder dee wek met har maakt.

‘Hoo hetn den tweedn?’ vröag den koopman niejplichtig noa t anheurn van eer verhaal.

‘Clemens.’

‘Dan hebt de breurs t ditmoal aansum perbeerd.’

‘Breurs?’

‘Bo wisse’, döa n tjödn, ‘meestns geet Clemens vuuroet um vuur ne fikse pries zien good an de leu te brengn. At den klaantn direkts joa zeg, is dat geliek t beste verdeenst vuur de Brenninkmeijers. Koomp doarnoa den August, dan hef hee a rap duur of zien breur daagns te vuurtn wat verkof hef of nich. At Clemens gen haandel doan har, neegn tegn tien dat August vuur ne schappelike pries zien good wa kwiet kon.’

C of A, aait was der wal een vuurdeliger.

Pentecoste

13-5-2005

In t Grieks hebt ze vuur ‘tong’, ‘tongval’ en ‘taal’ een en t zölfde woord: ‘glossa’. In veurige tongn wördt de bosschop met Peenkster wieder vertöln. As n loopnd veurken geet dat in t roond en kan elkeen den woar vol van is der van doon, in watvunne sproak ok mer mag wean. En elkn anheurder den at de oorn der vuur los hef, kan t in zien eegn dialekt verstaan.

Preuft dat woord s: ‘Dia-lekt’, van ‘dia’ (oet mekaar) en ‘legein’ (kiezn, sprekn). Vergeliek t met ‘dialog’ (tweesproak). Doar he’j der aait meer as ene vuur neudig um t oet mekaar te doon, um t oet te te duutsn. Wi’j wat dudelik hebn, dan kö’j t hard-op oet-sprekn. Doarvandan met Peenkster dizze tweesproak.

- *Pentecoste.*

- Pente wat?

- *Pentecoste.* Da’s Grieks vuur n vieftigstn dag.

- Joa en?

- Da’s vieftig daag noa Poaske.

- En wat zol dat?

- Dan he’w Peenkster.

- Ooo, dan he’w nen dag ekstra. Kö’w n maandag noar t meubel-boélevart.

- Is der dan niks aans as aait dat weenkels kiek’n?

- *Kountrie-en-keboi* in t Brook.

- Nee, ik wol zeg’n, wet iej woarvandan a’j dan nen ekstra vriejn dag hebt?

- Bo nee... zal wa met vroggerdaagns van doon hebn.

- Wat wördn der vroggerdaagns met doan dan?

- Motorraces in Tubbig?

- Nee, länger terug.

- School- en volksfeest in Beckum?

- Nog wieder.

- Peenksterbroed in Boorn?
- Keerl-en-gin-eand, wet iej dan nich wat der met Peenkster wördt bedach?
- Dauw-*rappers*-mis in Hertem?
- Mis! Dauw-ttrappers-mis zö'j meann.
- Kan ok wa wean.
- Dat was vuur n dag of tien terug.
- Was dat dan nich vrog genug?
- Dauwtrapn doot ze met Hemmelvoart. Da's veertig daag noa Poaske. *Quartemper*.
- De veertigdaagtied he'j toch vúúr Poaske?
- Dan ok, mer veertig daag nóa Poaske he'j Hemmelvoart.
- Wat is der dan nog meer as Dauw-*rap* -*rock* en -*pop* in Vas, Heldern of Lochem?
- Doar wi'k of wean. Met Hemmelvoart gedeankt de kristelike leu dat Oons Leevn Heer ofscheed nam van ziene möage oet Galilea.
- Galilea? Woar lig dat dan? Dizze kaant n Hardnbearg, boavn Almloo of zoo?
- In stie en tied wied vort. Nazareth lig doar ok woarearns.
- Vrogger neumn ze Boorn ok Nazaret. Maakn de möa as jödn-fabrieckers vuur Spanjaard juutn zäkke tut melbuuln.
- Joa, joa... En neumn ze Zibbekelo wisse Groot-Galilea. En de Galgnbultn Golgotha.
- Mer wat hebt al dee gebroekn met 'veftig daag' van doon?
- *Pentecoste* is ne anduding vuur de viefdigdaagtied noa Poaske. Den naam wördn ampart broekt vuur n viefdigstn dag den at ze hier Peenkster neumt.
- En wat is Peenkster dan vuur nen gedeankdag?
- Dan kriegt de möage n geest en sprekt ze alle leu dee't mer heurn wilt.
- Wat heurt dee dan?
- Da'j der vandaag nog met beginn könt um an n aander good te doon.
- t Begeent te weain.
- Vernem iej den weend ok?

Veur en vlam met Peenkster

1-6-2001

Noar t schient wett der al meender keender op school wat der feilik met Kerst of Poaske vierd wördt. Oopnbare of kattelieke schooln kriegt der alns nich meer van met. Hoof iej joa rechtervoort gils nich meer met an te komn, t deerde kristelike hoogfeest.

En toch wusn tut in de zeuvntiger joarn de keender op de schooln van Albearg, Tubbig en Flering umsgeliaks wat der met de peenksterdaag te doen was. At in dee tied de kaploan op schole kwam en vrög: ‘Wat vieren wij met Pinksteren?’, dan göf t n eengaal vingeropstekn. Van jongs en meaks kwam der as oet eenn moond: ‘MOTORRACES, meneer!’

In veur en vlam waarn de wichter bie t heurn van naams as Cees van Dongen, Jan Huberts en Cas Zwart. Dan ha’j doar Ernst Hiller, den Duutsn 500cc-er. En as regionaaln favoriet döa Theo Bult oet Lönneker met. Internationale motorraces, waarbiej nöast Hollaands en Duuts ok plat wördn jag.

In dee daag was n daamp van n Castrol de meestn healiger as de loch van n wierook. Zol t doarum wean dat t zweain met t rökvat in de roomse keark juist met dít hoogfeest oetblif?

t Waarn de treanings op vrijdag en zoaterdag woar at bierfleskes gadderd wördn. t Was te doen um t staatsiegeald. Vuur tien fleskes ha’j n programmabeukken bie mekaar zammeld. En ’s oavnds met de zun in de hoed op t hoes op-an. ‘Böargemeester Kolenbranderweer’ hetn dat dootieds.

n Eerstn Peenksterdag göf t röstdag in t rennerskwarteer. ’s Mid-daagns gungn hele families oet de döarpe der um too met de fietse t stroatncirkwie langs. As was t ne sekuliere pelgrimskloch dee’t de neegn kilometer met n paar lange rechte eande vol mos maakn um an t lestn den dikn ijsco te verdeenn bie café De Möl tusken Flering en Albearg.

n Peenkstermoandag was n grootn dag. 's Morns vroe waarn op n paar kilometer van t rennerskwarteer de weagn a ofslötn. Mildn op de ophaalbrug oaver t kanaal stunn dranghekn. Doar konn de leu aans nich langs as at ze ne kearknkaart bie zich hadn. t Joonkvolk van oaver t kanaal mos den Tweedn Peenksterdag massaal noar de kearke. De fietsntasken vol met vlakn stoet, Exota, Groli, Herschi of n aander soort prikkellimonade. Kö'j begriepn.

Met de mis höngn ze der in de godshuze van Flering en Albearg met de been oet. Doar noa wördn der hele reziemeantn schooljongs duur de gänge van kearke en sakristie noar n hof van de pastorie hen smokkeld. Den eenn hof kwam in Flering oet op n weg noar Albearg hen, en den aander op n dreai op Tubbig an. In köppelkes wördn de veante de stroate oaver hölpn. De pastoors verstöarvn bint van eer leavn nich anbrach vuur dizze stille, oondergrondse hölpakties van noa n oorlog.

At der watleu waarn dee't duur hadn wat der met Peenkster te doen was dan waarn t dizze geestlikn wa. Volvuld met *spiritus sanctus* hölpn zee t joonkvolk de weerld kenn van t meersproakige rennersveld.

Noa de races zetn de leu de steul boetn vuur t hoes an de stroatnkaant. Met zien aln mooi dom hen en wier zitn te kiekn noar al dee brommerds en motoorn dee't zich as rechte motorduvels vuurdöadn, krom oaver n tenk hen höngn en vuur gek en onwies op t hoes an knapn.

Slimme eierpriezn

4-6-2004

Nen mooïn zunnigen dag. De leu dee't der op oet gungn konn de jässe in t hoes loatn. De veant van de Bleank verveeln zich. De oaldn leu waarn n heeln dag en fietsn, um t hoes was alns an kaant en wieders göf t nich wat te doon. n Öldstn van de twee jongs har net t riebewies haald.

'Loa'w dee nije lechtgrieze waag van de vaar s perbeern.'

'Wo'j dan zoo mer wat roondveurn?' zear n jungstn van de twee.

'Bi'j wiezer', döa n öldstn wierum, 'wiej zeukt oons der nog wa wat an too.'

In t hoonderhok leadn nog wat rekkes met eier. Doar zoln de vaar en moo nich direks wat an misn.

'Dan zö'w s zeen o'w vanoet t portierreamken nog leu trakteern könt op n greun ei.' Der wördn n rekken tusken eer in zet en t eierrichtmoal kon angoan.

De veant verkeakn zich aans nog lillik op de snelheid van de waag en ok zoo van de leu dee't eer temeut kwamn jaagn. Iederbot waarn ze net te laat.

'Tej möt eerder smietn en op börstheugte', döar zien breur.

De stie nöast de sjaffeur was makkeliker um de fietsers raakn te könn. n Jungstn har gen steur in de haan en kon ze van achtertn better raakn. Dat was em n paar moal hoast a lukt.

't Leste ei bewaar wiej vuur at der oons wier een temeut kooomp.'

Noa nen zet tieds zaagn ze an n eand van nen langn rechtn weg twee leu an komn fietsn.

'Noe pas iej de snelheid luk an, t leste ei zal good raak wean. Den keerl in dat blauwe heamp jag an de boetnkaant, den kö'j um makkelikstn raakn.'

Gaank inhoaldn, reamken nog wat leager dreaid en ... Fletsj!.. Joa, den was good raak! Voort nen piln gas en vort met n bak. In t achteroetkiekspegel zaagn de Bleankveante nen verbluftn keerl mildn op stroat stoan met noa n paar tel de voest in de loch.

‘Met t leste ei de eerste pries!’

Antoon en Agnes woln den dag wal s wat aans as met de waag noar de viefntweentigiöarige brulft. Doarvuur was t weer ok völs te mooi. Ze zoln den dag de fietse mer s bie j t steur vasthoaldn.

‘Goa’w gewoon luk eerder van t hoes’, har zee doan.

Ze hadn der zich schier vuur antrökn, an t lesten he’j ok ál daag gen feest. Hee n niejd gladgestrekn oaverhemd met ne streepkjesbokse, zee ne kaantn bloeze en rok met roo stipn.

Woarearns boetn-of op nen langn rechtn eand kwam eer nen griezn auto heandig temeut veurn. De waag gung al mer lankzamer.

‘Den zal de weg wa vroagn wiln’, döa Antoon teagn de vrouw. Hee höal de trappers mer vust stil. t Reamken van de waag wördn noar daalt n dreaid. Ineenn... Fletsj!..

‘Wa’s dát noe?! Der vö l em wat koald op de hoed.

‘Woar koomp den sokkroam vandan?’

‘Mag wean woar oet n voggel nust...’, döa de vrouw. Zee keak luk verwördn um zich hen.

‘Hier zekers woar at genn boom steet’ döar hee wierum. t Gel en n blaankn glibber löapn em met wat stukkes eierschel oaver n scholder. ‘Dat hebt dee doar doan, oet n auto!’ Van de alteroasie wördn hee onmeundig vergreld. ‘t Nummerbröd, schrief t nummer op, van den auto!’

‘Ze bint aans rapper wier vort as at ze an kwam n jaagn’, zear Agnes. Oonderwiel kon zee t lach n nich meer inhoaldn. Der bleaf Antoon niks aans oaver as met de voest in de heugte de lechtgrieze waag achternoa te roopn. Hee was nich bie j haand um wieders ok mer wát te doon.

An t lesten hebt ze den sokkroam met mekaar nog luk van zien blauwe oaverhemd ofkrabd.

Doo’t ze den langn weg wieder ofjaagn, zaagn ze um de paar hoonderd meter iederbot kapotte eierscheln op de stroat lign, met der um too wat der an inhoald in har zetn.

‘De eierpriezn doot rechtervoort aans ok niks te vö l’, wus Agnes en plok n Antoon nog n pieterken eierschel oet de höare.

Deuster boavn Drien en Tweekel

23-7-1999

t Is dat ze met n bouw de kaant van De Waarbeek oet nog mer koald begunn bint, aans was in t eerst van dizze moand de veertn-daagse zomerfietstocht van de Fietzersbond-ofdeling Eanske wisse oaver dee nije fietsbrug goan. Noe mosn de dertig rad-dreaiers van nood nog oaver de Lönnekerbrug um van Drien in Tweekel te komn.

Dee brug zal wat greune reande van Hengel en Eanske met mekaar mötn verbeendn um nog luk van t fragmenteerde laandschop zeen te könn loatn. Iej mait helpn hopn dat t helpt. Mer of t helpn zal? Loa'w t hopn.

In Drien en Tweekel wördt der van alns an doan um de oalde boerschopn oet de haande van innovatieve griepgreaiers te hoaldn. Zal nich metvaln. Is ze bie j n Osseler es a lillik kleutt. Doar hebt ze aamper-an nog de ruimte um n brödken met 'Handen af van de Usseler es' in t greun kwiet te könn.

t Wördt der deuster boavn de oalde maarkn. Nich van n opkomnd grommelschoer - dat weait wa wier oaver - as wa van n slagschaa van al dee keunstglasmetaalnbetonhoogbouw.

n Paar Driener leu hadn best oetpakt: töafelkes met zat etn en dreennkn. Onderwiel affronteern nen sprekkerd van 'Houd Driene Groen' t fietsnvolk met t mirakelse planeetn oaver wal of nich nen noordwest-strop um Eanske-noord. Watleu kwamn der van an t kokhalzn. t Wördn der eer vernauwd van. Krömmelke cake in t verkeerde halsgat.

t Göf aans nog nen heeln toer um doarnoa met n boek vol cake-met-slagroom, koffie, thee en appel, teagn t taluud van t kanaal op te komn. De kloch brök umsgeliëks oet mekaar en ze kwamn in t verschot en hechelnd an bie j de 'Tweekeler boerderiej van de Pameijer.

Doar hadn ze in breedlöfftigheed vuur Drien nich onderdoan. Koffie met kreantnwegge wördn der anprisnteerd, sap, wien, nötn, radieskes en Bulgaarsn sload. Keerl-en-gin-ean, de leu konn t nich of achieln. Den kuierkeerl van 'Vereniging Behoud Tweekkelo' kon aamper-an duur al dat smapken hen zien verhaal doon oaver de kulkook um Tweekkel bie j n Booldershook-Oost an te breidn. t Was dat der een van de politiek t nog evn opnöm vuur de ambtenaarn - dee trekt voalgns n vuuropfietser niks aans as lienkes vanachter de teekntoafel -, aans was t hille spil bie j t losse veur nog inslommerd. Met zien klassineern kwam em mangs nen nös vol nötn oet n moond, den t gelle lech van n heerd mangs hel-orannie opflickern döa. t Veurken wördn nog s wier anbeutt.

Zonder gekkigheid. De aktie-klocht n van Drien en Tweekkel maakt zich drok genug um de greune reande van de grötste plaats n van t hille Tukkerlaand nog luk heeld te hoaldn. En ze wilt der nog meuite genug met kriegn um zich dee onwieze geald- en plannmakers van de hoed te hoaldn. Mag wean dat t nich duurgoan van t Millennium-projekt in t Hulsbeek de vuurstaanders van Miracle Planet en den noordwest-lis ok s an t deankn zet. Nog meer asfaalt, keunstglas, metaal en beton gif verdan-hen gin lak en smak meer. Doot mie j mer appel en cake-met-room oet Drien en radieskes en tomaatn oet n hof van Tweekkel.

Doarvuur wi'k temet van Eanske oet nog wal umjaagn ok, um bie j de nije fietsbrug evn stil te hoaldn bie j t een-perceants-bouwkostn-keunstweark. Wat van ne verbeelding van de Dubbelstad-ballade van den Eansker dichter Ben Frey, waarin hee iederbot met de slietvaste wierkomweurde 'Drien en Tweekkel li-jt der tuske-in' de stroofn ofloopt döt?

Stroomoetval

27-7-2001

Bosschopn haaln. A'j der nich genug tied vuur nemt, kan t oe oardig kuln en löp t geregeld oet op ne taandknesteriej. Dat krie'j a'j te völ pöt bie'j de aske hebn wilt.

Nen heetn dag. Zoel weer. De leu goat der a vrog op oet um nat en dreug in t hoes te haaln.

Meestntieds nem ik bie'j n ingaank van oonzn buurtsuper n plestiekn köarfken met. Dit moal waarn ze almoal vort. Ne meunt vuur ne koar ha'k nich in de knip. Dan mer t plezerige en t nuttige achterweage loatn um t alderneudigste op n aarm met te nemn. Ginne lifläfkes meer, mer dageliksn pot. Dat wördt dan wier kikkerearwtn-oet-pötte van de reklame.

Bie'j de kassa sloet ik an bie'j de körtste rieg. Geet mie'j doar dee pinpasnmasjiene an t hörtn an. t Doert dree kortn en dree langn eer t geald der of geet.

Valt niks met um länger met dee pötte in de haande te stoan as a'j oe too hadn dach. Krie'j lamme aarms van.

n Keerl vuur mie'j in de rieg - köarfken stief an de zied - kik oaver n scholder van t means wat vuur em steet. In eur köarken steet ne batteriej an flesken met al kluurn frisdraank. Hee kan t nich loatn zienn nös der in te stekn.

- Möt dat hille laboratorium met?

- Is doar wat met dan?

- 'k Ken der een, den is nich oald wördn van dat zeutwater.

De aarms wördt mie'j al zwöarder. Kaan'k mie'j nog bie'j de aandere rieg ansloetn?

Te laat. Oonderwiel is der ne hele koppel klantns bie j kömn.

Ineenn geet al t lecht oet. Stroomoetval. Op slag döt t personeel de duurn op t slot. Wie j ligt an de ketn. Ik wol der wa geern oet brekn, mer wie j könt gin kaant op. De zeert an n aarm kaan'k hoast nich meer liedn. n Zweet brek mie j oet.

Gauw t verstaand bie j mekaar gadderd. Hoo döa'j dat ok a wier? Net doon o'j gek bint en alle tied van de weerld hebt.

Releks. Deep oamhaaln, scholders loatn hangn en aarms daal... Klabats!

- Heuw!

Kikkerearwtn kuult oaver de vloer tusken glasschearvn en greuntn-nat. Veut, sökn, schoon en boksnpiepn, klits-klets-klieder-nat.

Un heet zomer

4-8-2006

‘Met dee hette wil mienn hoond gils nich meer noar boetn hen’, döa nen toerist bie t supermaark van Laarmos in Beckum. ‘Allenig ’s morns vrog krie’k em nog met. Dat krie’j met dee wöarmte, dan goa’j der oaverdag nich meer oet! Wilm möt ’s morns zien behoovn mer doan.’

‘Willem?’

‘Zoo het n hoond.’

Ik keak em an, mer zear nich wat. Wisken miej wat zweetdröppel van de plätte en stopn n tukdook wier vort. Met dweln miene gedaankn of.

Loslopende bonden worden doodgeschoten. Dizn spreknden teks las ik vuur n joar of wat terug op n wit brödke dat was vastneageld an nen boom, woar boetn-of an t Kerkveldervoetpad tusken Beckum en Deeldn.

t Brödke haank der nich meer seend de Stichting Twickel ál roondum van dee zwarte wegwiezers langs de peadkes oaver t laandgood hef an-ebdach vuur fietsers en gängelders. *Toerisme is business.* En den boer doar an dat kearkpad stun aans niks te doon as zien eegngemaakte brödke met de afschriknde weurde um te toesken vuur nen glemnden haandwiezer den de vakaansieganger neugt um toch vual oaver de peadkes van Twickel te goan.

An dat witte schrikbröd mos ik niejs deankn doo’k lesttieds wier langs t oalde kearknpad kwam. Iej zölt doar mer loopn en zoo meu wean as nen hoond. En den boer höld oe vuur zun deer. Of e dan zien jachtgeweer zakn löt, mö’j nog mer ofwochtn. Der blif oe aans niks oaver as zigzagn liek nen bangn haazn den heuke löp vuur zien leavn, met de hop oet t verlängde van n puusterd te blienv. Nog niks te makkelik op zun smal peadken. A’j t dan toch oaverleaft, boonsket oe an t lestn t hert in n haals en goesket oe t bange zweet oaver de hoed. Allenig al a’k der an deankn doo.

Met n tukdook veag ik miej n nekn dreug.

‘Tej zoln n deer nog nich de stroat op steurn met zuk weer’, döa den toerist bieje teunbaank.

‘Alzoo blief iej wieders binn de pöste’, döa’k wierum.

‘t Is miej boetn joa völs te benauwd.’

‘Ok um de piep oet te klopn?’

‘Rookn doo’k a seend joar en tied nich meer.’

‘Nee, um de dearme te lösn. Iej wet wa: vuur n ofgaank.’

‘n Ofgaank? Hoo mö’k dat verstoan?’

‘Da’j vergaank hoaltd in t lief, van de vertering. n Hoond en iej. Juust met dit weer.’

‘Dat möt joa wa duurgoan: good etn en, neudiger nog, völ dreenk, aans hoal iej t joa nich vol.’

‘A’j t mer wet.’

‘n Kin an t daansn en t gat an t drietn.’

‘Juustem. En dan doo’j de piep oetklopn. Doartoo mö’j oe wal blienv vertreadn, aans wö’j hardlievig en krie’j liefzeert.’

‘Hardlievig? Liefzeert?’

‘Boekzeert, joa. Dan kö’j nich van n köttel of.’

‘Dat mö’w aans nich hebn.’

‘A’k oe roa, nemt wat te dreenk met en trekt de pöale.’

‘Met dizze hette?’

‘Bo wisse. Nemt oewn Wilm ok met. Doargeender bieje t Proggie-hoes um n hook begeent n gängelpeadken. Doar kö’j mooi met oew beadn de zwarte haandwiezers noaloopn. En wieders hoof iej oe nich naar te maakn.’

Lochtspegeling

30-8-2002

Juli en augustus, twee moand laankverrekns op n rug in t grös en streunkebroadn, aans he'k de ofgeloopn tied nich doan. 'k Kan nich zegn da'k verlet heb had van wát ok mer an berichtn van radio, tillevisie of kraante. Niks gin last van leu dee't an eenn toer verdan zichzölf en aandern nen wearkstress op n hals haalt. Loat t weark vuur de domn en n pokkel vuur de kromn. Bloots mer kiekn noar t healdere blauw an n hoogn hemmel en hoodöanig de wolkn iederbot in aandere gedöantes oaverdriefft. Hoo wo'j n meuiet beeld vuur oogn kriegn?

Keerl-en-gin-eand wat relekst. Gewoon kiekn noar wa'j zeet. Niks meer. Niks meender.

Doar drif nen wolknkop woar a'j nen wolvnkop van maakn könt. Vief, zes wulve stapelt zich.

In t zuudwestn bleuit n grommelschoer an de loch. Een van de zwarte köppe veraandert heandig-an in den postzeagel van oonzn eerstn minister. Wiederop trek e bie'j tut wat aans. Liek Harry Potter op nen bezzemsteln den bie'j t weerlöchtn duur de deustere loch soezt. Veuln ik doar nen dröppel?

t Weait oaver.

Nen aandern driefwolk bie'j n kop grepn. Loa'w s kiekn. De döppe tut glievn en duur de oognhöarkes hen koekeloern wa'w noe wier zeet: Fraankriek, de leers van Italie en heugerop nen Alptop woar at nen hierlaandsn hardfietser iederbot as n eerstn oaverhen jag.

A wier nen bearg. Meer nen bult. Den Maarkelsn? t Löt wa of nen klemmerd doar nen hardloper anvlög. Kon joa wa lilik wean. n Eenn bangt zich vuur n aander.

Nen gries-zwart-witn sliert wördt ne koppel klapeksters tegn t blauw. Dee waarn hier toch a lange oetstöarvn? Of döadn dee diznwegter alleen nich meer breudn?

A'j fleutpiepn oet weelgen klopt, trek der van alns an oe vuurbiej. Joa, fleutpiepn zint hol. De duur steet los.

Kö'j de tied mooi met verdoon: teumigheed as leefhebberiej. Kaan'k mij naar met verstoan. Doar he'j joa ginne kraante, tillevisie of wat ok mer vuur neudig. En gekleai a gils nich.

Van dat duurlign krie'j t aans ok wa in n pokkel.

Röp der ineenn nen duvelstoojager: 'Iej doar! Iej zoln s an t weark!'

Goat vort

11-5-2007

Seend tiedn wördt hier in t hoes n zolder wier s opruumd. Wat doar al an hamstergood vuur n dag koomp, iej wilt t ních wetn! t Spil wördt in dreein deeld: wat blienv kan, wat a lang vort har mötn en de twiefelgevaln. t Leste bi’j de meeste tied met kwiet. Dage zit ik hier a tusken de deuze t stof van oald papier te poestn. Tukdook bie j de haand. Bie j zette mö’k proestn en siepelt mie j de troann oaver de kinbakn. Mangs löp mie j n snotter oet n nös. De vrouw bespoart zich dit sentimenteel gedote, zee is radikaler. Alle twiefelgevaln smit ze bots vort. ‘Bi’j der vól rapper duurhen’, döt ze.

Een moal loonn zich t geliek van mien noakiekweark. Doo veun ik tusken de roln behangplakkoatn ne kollazie wier, den mien breur meer as viefntwintig joar terug maakt har vuur de school. *El Rico con Lazaro*, an ne roonde toafel, heupnd vol met etn. Den riekn zit doar met nen dikn boek en de bokse döanig op n leest. Lazarus lig an t groondhoalt, ginne bokse an t gat en zoo mager as de dood. Met staakns van aarms rekt e noar n dis. Umzeuns, hee kan der nich bie j.

t Is ne verbeelding van *Lukas 16:19-24* duur nen bril oet de joarn tachtig. t Biebelse verhaal geet zoo:

Der was s n moal nen riekn keerl. Hee löap aait in de meniste purperen en linn klee en alle daag höal e dikke feestn. Bie j em vuur de poort lea nen aarmn blood den Lazarus betn. Den zat oonder de zweern. Hee wol zich geern zat etn an de krömmel dee van de toafel van den riekn völn. Der kwam heunde um ne de zweern of te likn. Doo kwam den aarmn keerl oet de tied en de engeln haaln em op en brachn em noar ne mooie stie, kort nöast Abram.

Met den oaldn stamvader en n ankomnden viefstigstn verjöldardag

van mien breur, har ik ne mooie anleiding um de kollazie an n maker wierum te doen. Met van alle teekngrei der an too.

Zoo is t goan, en dat stun n jöarigen wal an. Hee was t bestoan van t beeldverhaal glad vergetn. Tut den dag dat e Abram zag, en zien teekntaleant vanniejs oppakn. Doar zat wier hönning in de bloomn.

Un niejd wiedlöchtig oetzich schean an n eander. Net as vuur Abram, den in *Genesis 12:4* de bosschop metkrig: ‘Goat vort oet t laand, vort van oew volk en t hoes, noar t laand da’j veendn zölt.’

Iej zoln der hoast um goan verhuuzn.

Anteeknings

De verhaaln en kaanttekstn oet dizn beundel bint eerder pubelseerd in t littereare ‘blad in t plat’ De Nije Tied (1995-2004) en De Roskam, ‘onafhankelijk weekblad voor Twente’ (1997-2007).

Gerrit Klaassen döt de redaktie van De Nije Tied met Goaitsen van der Vliet en Frank Löwik. De kaanttekstn in De Roskam schrif e umstebuurt in de riege *Platte tekst* met Bennie Sieverink, Frank Löwik, Gerrit Dannenberg en Gerard Voortman.

t Eerste part van *In nen anvaank* is schrevn noar t anbegin woar at Genesis in 1:1-2:4 en 2:5-3:24 met twee scheppingsverhaaln van döt, mer hier dan op n dwersn. n Boavntittel is te leazn as ‘der was s n moal’. t Onbepaalde lidwoord ‘nen’ duudt op ‘un begin’ en nich op t ‘in den beginne’ van n stoatnbiebel. Dan har der joa wa ‘in n anvaank’ stoan.

t Stuk göal ok as nen rooin riejdroad in de vuurstelling *Stedelink 053* en wördn doartoo duur n schrieverd vuurdroagn op 25 en 26 maart 1998 in t Eansker theater Concordia.

Löagn en bedröagn hef nen kortn anlöp met n Freesk ripräpken. Dat heurn Goaitsen van der Vliet in ziene jonge joarn op dizze wieze van zien vaar. Iej zoln t leazn könn op Gen. 25:19-34 en 27:1-46.

Vuur niks oaver n Styx en *Vlöggeeln* bint in n anvaank as kaanttekst verscheann in De Roskam van 14-3-2003 en 10-4-1998. Laterhen is der van dizze tekstn ne aandere versie pubelseerd in De Nije Tied. t Eerste verhaal is veutt op Lucianus, *De droom & De gesprekken. Dodengesprek* 22, vert. Hein L. van Dolen, Athenaeum-Polak & Van Gennep, Amsterdam 1991. Den hef ziene umzetting baseerd op *Lucian Opera* ed. M.D. Macleod, Oxford University Press, 1972.

Vuur Kafee t Heuksken in *Ambtenaarn in n basj* hef t Eansker Café

Mix model stoon, op n hook van de Haverstroatpassage en de Noorderhaagen.

Mooi metnöm is n öldstn teks in dizn beundel. In nen aandern voarm is t vuur t eerst pubelseerd in de rubriek *Kuier* van *Oet de noaberschap* in de Twentsche Courant van 15-2-1995.

Ok *Blauwn moandag* wördn doan in *Stedelink 053*, duur keunstn-makers Mareen Hoek en Hans Rutjes. Um eer too döadn daansers met oetvergrötte schemmeln t verschel onmeundig verstearkn, liek kringn um nen steen in nen vier smetn. Zoodöanig löatn de spöllers der ne echtelike ruzie van alle tiedn van liekn, tusken ‘zee met de boks an’ en ‘hee as heald op sökn’.

t Hoge hoes met n trapgevel, woar at in *Zammelzucht* van doan wördt, steet an de Noorderhaagen 48^p in Eanske en wördn in 1905 bouwd vuur J.J. van Deirse, n eerstn konservator (‘museumbewaarder’) van t Rijksmuseum Twenthe. Noar em is in 1996 t Van Deirse Instituut (VDI) neumd. Oonder verwiezing noar de romancyclus *Het Bureau* (1996-2000) van J.J. Voskuil wördn t VDI, dat van 1996 tut 2007 in t Elderinkshoes op n hook van De Klomp met de Oldn-zelerstroat in Eanske huuzn, ok wa s mangs ‘t Buroo’ neumd. De oetgeaverskommissie van t VDI nöm in dee tied de oetgaavn van *Jaarboek Twente* oonder beheer. Oonderwiel is t VDI, met t Natuurmuseum en Museum Jannink, opgoan in de TwentseWelle.

Zammelzucht, *Bokverbraand* en t tweede part van *In nen anvaank* waarn schrevn vuur de joarbeuke 2006, 2008 en 1999. Slim genog wördn zee der iederbot op slot van zaakn oet loatn duur de redaktie, noar wördn zegd op andringn vanoet t dageliks bestuur van t VDI, umdat de schriefwieze luk aans was as dee van n Kreenk vuur de Twentse Sproak. Doarvandan dat vuur dizn beundel nich de schriefwieze, mer n inhoald van *Zammelzucht* an mos wördn past.

In t *Geheime woapn van Beckum* bint stukkes oet *Bellefleur* anhaald en wördt verweazn noar aandere gedichtn van Theo Vosseveld. Dee

stoat in *Zunlech. n Heel deel gedichtn*, De Oare útjouwerij, Eanske 1998. Dizn teks is schrevn noar wat op vriedagnoamiddag 18-10-2002 beleafd is. Later den dag waarn Klaassen en Vossebeld bie t eerste trefn van n platschrieverskreenk van De Nije Tied. Op n tweedn platschrieversoavnd (24-1-2003) was vuur t eerst n teks van *Löagn en bedröagn* te heurn.

De schrieversoavnde wördn hoaldn an t Sander in Eanske, bie Goaitsen van der Vliet in t hoes, woar at ok t oetgeaverskanteurken van De Oare útjouwerij is. Op dizze oavnde kwamn wieders wesselnd bie mekaar: Paul Abels, Gerrit Bellers, Gerhard van Dragt, Jan Gerard, Bert de Haan, Herman Finkers, Everhard Jans, Gerrit Lansink, Frank Löwik, Frans Nije Bijvank, Sebastiaan Roes, Bennie Sieverink, Fred van de Ven en Bennie Waanders. Platschrievnde vrouwleu waarn beteun.

n Deel van de sitöatkes in *Nen dreum, Een kindelien so lovelik, Dree-könningn, Pallem Poasken* en *Vroo genog* komt oet G.J.M. Bartelink, *Twents Volksleven liederen en dansen*. Twents-Gelderse Uitgeverij Witkam, Eanske 1978². n Paar bint noar teks en kontekst an-epast. Wieders wördt der in *Pallem Poasken* doan van n beukken van Gerard (G.J.H.) Vloedbeld. n Heeln tittel lod *Palmpasen in Twente. Ne gapse geschriften van Stad en Ambt*. Eegn beheer, Almloo 1980.

In *Maaken da'j vort komt!* wördt doan van Nostra Dames, dree Hengeler vrouwleu en een oet Oldnzel, dee't um n leefstn zonder ver-stearking en a *capella* zingt. Ok mangs leedkes in t plat. t Tweede kursiefken in den zölfndn teks is vortschrevn noar n stukken oet *For the Time Being* dat duur Wystan Hugh Auden in de oorlogsjoarn 1941-42 op papier is zett:

*If, on account of the political situation,
There are quite a number of homes without roofs, and men
Lying about in the countryside neither drunk nor asleep (...)*

Laterhen is dit weark met ne Neerlaandse umzetting oetgövn:

W.H. Auden, *For the time being. In de tussentijd. Een Kerstatorium.* Vertaling en kommentaar van Michiel van der Plas. Ambo, Baarn 1983.

Wat sprökke in *Ieshealigen* komt van schuurkalenders en oet almanaks. Wieders is der umdewiel wat opteeknd noa en noar kuieriej met platproaters in dizze kontrein.

In *Deuster boavn Drien en Tweekkel* wördt doan van ‘Drien en Tweekkel li-jt der tuske-in’. Dizze slietvaste wierkomweurde stoat in *De ballade van de Dubbelstad* oet: Ben Frey, *n Aander en iej*. Van de Berg, Eanske 1991.

Dit boek is schrevn in de Standaard Schriefwieze ‘voor Twentse en aanverwante streektalen’.

Leazers dee’t meuite hebt um bepoalde weurde en zegswiezn te verstoan, könt zich roadn loatn duur t *Dialexicon Twents* van Goaitsen van der Vliet. Net as de meeste Tweantse platschrievers en -vertalers van noe, maakt Gerrit Klaassen bie t schrievn geregeld gebroek van dit digitale weurdnbook. t Is, net as n *Schriefwiezer*, vuur niks van t internet te haaln.

Gerrit Klaassen is joonk wördn in Almloo (1960) en anwasn bie Albearg. Eerder kwam van em oet bie De Oare útjouwerij: *In nen anvaank. Twee verbaaln, vuurofgoan duur beeldweark van Rembrandt Harmenszoon van Rijn* (Eanske, 1999). t Beukken göal as ne niejjoars-toobate van de oetgeaveriej en kwam doarmet nich in n eerstn haandel.

Inhoald

Tusken dreum en doon

In nen anvaank 5

Löagn en bedröagn 11

Vuur niks oaver n Styx 15

n Proemnsteen 18

Groov van ne haark 21

Amparte verbaaln

Ambtenaarn in n hasj 23

Theussink vertealt 28

Mooi metnöm'n 31

Guck mal Heinrich 33

Hacker 35

Vlögge'n 37

Leste bedrief 39

Blauwn moandag 41

Zammelzucht 43

Kaanttekstn, t hille joar roond

Stroatversiersels 47

Platn teks, lekn baand 49

Fietsn in Freeslaand 51

Zibbekelo 53

Stroatnaambrödkes 55

t Geheime woapn van B. 59

Niedergemetzelt 61

Hölpkloas 63

Nen dreum 65

Een kindelien so lovelik 67

Maakn da'j vort komt! 69

Fiets bie'j de heurne 71

Dreekönningn 73

Karnaval en vasseltied 75

Zäkke en aske 77

Bokverbraandn 79

An inconvenient truth 81

Hebban olla vogala 83

Half geald half weark 85

GSM 87

Eernsweerdigen kasteelheer 89

Pallem Poasken 91

Vroo genog 93

Poaskedaag 95

Ieshealigen 97

Riesnders 99

Gin weurde 101

C&A 103

Pentecoste 105

Veur en vlam 107

Slimme eierpriezn 109

Drien en Tweekkel 111

Stroomoetval 113

Un heet zommer 115

Lochtspegeling 117

Goat vort 119

Anteeknings 123

Kolofon

Löagn en bedröagn, verhaaln en kaanttekstn van Gerrit Klaassen,
wördn zett oet de Garamond bie Bits & Books in Eanske,
drukt op 90 grams Muncken Book bie Wöhrmann
Print Service in Zutfen, en oetgövn duur
De Oare útjouwerij in Eanske
op 18 oktober 2008.